Ч. 107 (14.939). Львів, четвер 19. травня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Слідство проти Затонського покінчене.

У Києві покінчилося слідство проти членів опозиційної групи, до якої належав б. нарком освіти УССР Затонський. (АТЕ).

САМОСТІЙНИЦЬКИЙ РУХ НА УКРАЇНІ, БІЛОРУСІ ТА В ТУРКЕСТАНІ.

У Харкові, Краснодарі та в Ташкенті засуджено на смерть 19-ох членів національної опозиції, що змагали до унезалежнення України і Туркестану.

На Білорусі відбудуться небавом 2 процеси проти опозиції. У білоруській військовій окрузі викрили протиурядову змову. (АТЕ)

СУТИЧКА МІЖ ЧЕРВОНОЮ АРМІЄЮ ТА ДИВЕРСАНТАМИ.

Як подає совітська преса, у Нижному Новгороді дійшло до сутички між більшим військовим відділом та диверсантами. Згинуло 3-ох диверсантів та один совітський вищий урядовець (АТЕ).

Загальний відворот китайців зпід Сучав.

8 КІЛЬОМЕТРІВ ВІД СУЧАВ.

До Шангаю наспіла вістка, що після завзятого бою під Сучав китайці почали загальний відворот. Найбільші бої йшли на захід від міста. Японці бомбардують місто від 24-ох годин.

250-ТИСЯЧНА КИТАЙСЬКА АРМІЯ БОРОНИТЬ СУЧАВ.

Місто Сучав боронить 250.000 китайських вояків, але між ними панує хаос. Паніка опанувала цивільне населення міста. Частина залоги Сучав відійшла, зате до міста напливають нові частини. Чанкайшек забрав частину військ на лінію Квейте-Ченчас.

Японці заняли велику частину фортифікацій Сучав.

Японські кольони, що наступали на Сучав з півдня і з півночі, злучилися і тепер посуваються разом на місто. Японські передові сторожі заняли Павантан на 8 км. від Сучав і тепер бомбардують те місто. Як це ствердили японські летуни, бомбардування успішне; китайські позиції перед мурами знищені.

Південна японська армія заняла Пайтен, ліве крило північної армії перейшло Цісарський канал і зблизилось на 15 км. від заходу до Сучав.

ЯПОНСЬКА ВОЄННА ФЛЬОТА КОЛО БЕРЕГІВ ПІВДЕННОГО КИТАЮ.

Як подає Райтер, на південний захід від Макао зосередили японці 12 воєнних кораблів та 7 військових транспортів.

Учасники бразилійської револьти засуджені на смерть.

АРГЕНТИНА ДАЛЬШЕ ПОСЕРЕДНИЧИТЬ МІЖ БОЛІВІЄЮ ТА ПАРАҐВАЄМ.

Бразилійський президент підписав декрет, на основі якого покарають смертю всіх засуджених за участь у недавній револьті інтеґралістів.

Аргентинський уряд вдруге звернувся до болівійського і параґвайського з пропозицією переговорів у справі поділу области Чако. Мала надія, щоб оба уряди прийняли пропозицію.

Напад чехів на судетських німців у Празі.

На одній з вулиць Праги прожжі заатакували кільканадцятьох німецьких студентів, що йшли в судетських національних строях. Напалені втікли до нім. народнього дому, перед яким зібралась розярена юрба; розігнав її щойно більший поліційний відділ.

Також в іншій дільниці Праги дійшло до чесько-німецької бійки.

БІЙКИ НА ПРОВІНЦІЇ.

У Жатеці арештовано одного німця. Перед поліцією зібралася 2-тисячна юрба, в якій дійшло до бійки. 6-ох чехів ранено.

ЛЕТЮЧКИ ЗАЛИВАЮТЬ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНУ.

На території заселеній німцями розкинено летючки в німецькій і чеській мові. На одній летючці є свастика і гасло: „Один нарід, одна держава, один вожд". Мапа на летючці п. н. „Велика Німеччина" представляє Судети в межах Німеччини. Інша летючка п. н. „Кінець Чехословаччини", підписана „Лігою Чеського Льва", критикує чеських провідних політиків. Ще інша летючка, підписана „Чорною Мафією", атакує закордонну політику Чехословаччини. В інших летючках є теж протижидівські гасла. В звязку з появою цих летючок арештовано кількадесятьох німців.

ЕНЕРГІЙНІ ДОМАГАННЯ МАДЯРСЬКОЇ МЕНШИНИ У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ

Представники мадярської меншини зложили празькому урядові меморіял, в якому домагаються оснування мадярського університету, переміни новозбудованих чеських шкіл на терені з мадярською більшістю на мадярські, зміни програми чеського радія та широкої самоуправи в околицях, де мадяри у більшості. Тон меморіялу майже ультимативний.

Успіхи національних військ під Теруелем.

Національна головна кватира повідомляє, що — не зважаючи на бурі і зливи — нац. війська на фронті Теруелю переможно йдуть вперед та відбили з великими втратами ворожий протинаступ під Мілано Сеґудо.

БЕЛЬГІЙСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ АҐЕНТ У БУРГОСІ.

Бельгійський уряд рішив вислати до Бурґосу свого торговельного аґента, застерігаючися, що це не є ідентичне з визнанням тамошнього уряду.

ЗВЯЗОК МІЖ БАРСЕЛЬОНОЮ І ВАЛЕНСІЄЮ ПЕРЕРВАНИЙ.

Барсельонський уряд признав, що звязок між Барсельоною і Валенсією перерваний. Пошту перевозять підводними човнами.

КРІМ ВІДСОТКІВ ПРЕМІЮ ЗА ОЩАДНІСТЬ дає Вам Кооперативний Банк „ДНІСТЕР" у Львові, вул. Руська 20, тел. 280-50 за вкладки на ПРЕМІЙНІ КНИЖЕЧКИ.

Складаючи щомісячно впродовж року щонайменше зол. 5.— на премійну книжечку, можете одержати крім відсотків ще й нагороду за ощадність у висоті 25 до 100 золотих.

Всі Елеґантні Панове убираються у знанім кравецькім сальоні ГРИГОРІЯ КЛЮКА Львів, Академічна 14, І. п. Тел. 115-65.

Польща та Чехословаччина.

Варшава, 17. травня 1938.

Славянофільство, як політична концепція, це для нашого брата щось, що пахне метафізикою. Ніщо теж так яскраво не вказує на пливкість явищ політичного життя і достосовану до неї змінність політичної думки, як історія славянських теорій і симпатій на українському ґрунті. Можливе було Кирило-Методіївське Братство тоді, коли в істнуючій внутрішньо-російській та міжнародній ситуації можна було „ставити" на російську демократію та на декоративне польське гасло „за нашу і вашу волю". Але років 1917—21 було, здається, досить, щоб перенести славянофільські теорії до архівів українських пошуканок за спасенними рецептами. Маю враження, що останнім славянофільським романтиком був у нас людина, якій чомусь то надали марку політика-реаліста — пок. д-р Володимир Бачинський: всі тямимо ще його концепцію всеславянської унії!

Коли хтось думає, що польський досвід з москалями, українцями і чехами викорінив у них доще́щаду славянофільські химери — то помиляється. Передусім поляки не мали перед собою української дилеми („Польща чи Росія"?) в якій в гру входили обидва сусіди — славяни. Польська дилема: „Німеччина чи Росія?" залишала фірточку для славянофільства, — читай: русофільства. І воно було і є, тимбільше, що після рисього мира відпали польсько-московські спори за територію та суверенність над нею. Гітлеризм у Німеччині та польсько-німецький пакт насторожив і польських ендеків, старих ґерманофілів та русофілів, і т. зв. польську демократію (Фронт Морж та ППС), яка є або франкофільська або фольксфронтівська у міжнароднім значінні цього слова.

Таким робом істнують ще в Польщі такі феномени, як один польський аристократ, який недавно у довгому виводі доказував авторові цих рядків, що він властиво почуває себе однаково добре москалем або українцем, як поляком, бо він — славянин, будучність Польщі бачить тільки у славянській унії з рівноправними славянськими мовами і, що тому найбільший абсурд — конфлікт між славянськими народами та державами. Очевидно, що той мій розмовець глибоко вірив у реальну можливість миової польсько-чеської злагоди, вказуючи при цьому на нинішню чеську добру волю, яка немов то хоче направити попередню злобну політику супроти польської меншини. Щоби не було непорозуміння: отой польський діяч ніяк не виправдує чехів перед закидами, що їх ставить їм польська преса: він твердив тільки, що чехи мають таку важку і складну ситуацію через німецький та мадярський ревізіонізм та словацький і укра-

інсько-закарпатський автономізм, що напевне пішлиб назустріч усім польським вимогам (хто знає, чи не аж до коректури у польську користь свого державного кордону!), коби тільки відірвати Польщу від спільного з німцями та мадярами протичеського фронту.

Це останнє твердження не підлягає ніякому сумнівові. Досить прочитати кореспонденцію „Кур'єра Варшавського" з Праги в останньому неділішному числі, п. н. „До порозуміння з Польщею", щоби ствердити, як дійсно чехи навипередки намагаються переконати поляків, що вони бажають собі злагоди. Однак з цього далеко ще не виходить, що все залежить лише від доброї волі та охоти Варшави. Бо польсько-чеський спір це чейже не є спір за долю польської меншини у ЧСР: це тільки один дрібний відтинок великої проблеми. Це є спір за міжнародні концепції, що їх накидає географічне положення Польщі та Чехословаччини.

І тому я, знаючи аргументи поляків, які не мають ніяких славянських сентиментів, дозволив собі звернути отому сьому славянофілові скромну увагу, що колиб навіть у ЧСР не стало ніодного поляка, то всеодно проблема залишиться та сама: Польща матиме з заходу могутню Німеччину та зі сходу величезні Совіти, а Чехословаччина орієнтуватиметься на Совіти, як свого союзника проти смертельної німецької небезпеки. Польща не може наразити собі Німеччини своєю злагодою з ЧСР, бо щось найгірше, що може Польщу ждати, це воскресення рапальського союзу, знову чехи, резигнуючи з опіки та протекторату Совітів, мусілиб прийняти опіку і протекторат Німеччини (включити себе до німецької закорд.-політ. системи), чого не може зробити з огляду на Францію та й власну суверенність у будуччині. Знову Польща не може помиритися з думкою, що одного гарного дня Закарпаття стане плящдармом червоної московської армії.

Коли додамо до цього обовязок Франції, союзниці і Польщі і Чехословаччини, робити всі можливі заходи, щоб відірвати Польщу з протичеського фронту, так само, як натиск Англії на Німеччину, то зрозуміємо, що польсько-чеський конфлікт це не така проста і легка штука, як виглядає на перший погляд. Очевидно, що виступ Гейляйна у ЧСР є водою на польський млин. Але цей млин рухався би напевно далеко швидше, колиб Польща, стоючи за національними меншинами у ЧСР, полагодила так само добре питання національних меншин у себе. У першу чергу: щоб позитивно і конструктивно полагодила українську проблему у Польщі.

ік.

І-ший дешевий сезон тільки до 15. червня
ЛІКУВАННЯ ричалтом Зл. 155'—
Інформації:
ІВОНІЧ-ЖИВЕЦЬ

ЛЕЩКІВСЬКІ САМОДІЛИ
і ШОВКИ з МІЛЯНІВКА
склад „ЛЕЩКІВ" ЛЬВІВ
Коперника 2. Тел. 258-88

Враження з 101-шої сесії Ради Ліґи Націй.

Женева, 12. травня 1938.

Сесія ця розпочалася в атмосфері напруження і неспокою. Почали кружляти навіть чутки, що Генеральний Секретар Ліґи має намір уступити, а сама Ліґа доживає останні години. Деякі денники поспішили порівняти його в дуже нечемний спосіб із щуром, що покидає корабель перед катастрофою. Але п. Авеноль вернувся з Льондону, улаштував бенкет своїм урядовцям, заспокоїв їх і заявив, що він як капітан корабля мусів би у всякому разі залишити його останнім. На це злобна преса порівняла Ліґу з корабельним розбитком у спокійній затоці, додаючи, що до Палати Націй в Аріянськім парку не сягають хвилі навіть Леманського озера.

Німці кажуть, що хто має шкоду, той не потрібує дбати про глузування, і мають слушність. Один поважний німецький денник порівнює Палату Націй з роскішним мавзолеєм, де містять на вічний спокій одну по одній постанови Версайського миру та політичні новотвори, що повстали на його основі. Останнім з черги небіжчиком є колективна безпека, що впала вбита остаточно двобічними умовами, німецько-італійською, англьо-італійською і нарешті франко-англійською, заключеними підчас останніх відвідин французьких міністрів у Льондоні. Всі ці умови зроблені поза межами Ліґи. Всі-ж умови санкціоновані Ліґою, а між ними і колекція умов складених Літвіновим, втратили всяке реальне значіння. Обширне повідомлення про англьо-італійське порозуміння зроблене льордом Галіфаксом перед Ліґою потішає її дуже мало. Рада має його не ствердити, а просто приняти до відома. І зроблене воно властиво не для Женеви, а для того, щоб стягнути вітер із вітрил британської опозиції, яка разом з Вінстоном Черчілем поборює закордонну політику Чемберлена і льорда Галіфакса.

Покажчиком настрою тої чи іншої сесії буває звичайно перше довірочне засідання Ради. Коли воно треває коротко, а після нього призначують негайно публичне засідання, це значить, що в Раді панує згода та що вона має чим похвалитися перед пресою і публикою. Цього разу довірочне засідання тревало дуже довго, і того самого дня взагалі не було публичного засідання. Московсько-еспансько-китайська коаліція наробила очевидно багато прикрощів представникам Великобританії і Франції, що дотримували ідилічну одностайність політичної тактики в Женеві. Етіопську справу, для якої властиво призначили цілу сесію, відклали на два дні, щоб дати час Негусові, якому лікар заборонив їхати літаком, поїхати до Женеви. Поява етіопської делеґації, зложеної зрештою в значній мірі з англійців, та подорож самого Негуса з невеликим почотом до Женеви спонукала деяких представників преси сушити собі голови над тим, хто пофінансував „убогого" Гайле Селясіє — Москва чи англійська опозиція.

Бо зрештою публичне засідання відкрили як звичайно і його хід не ріжнився нічим особливим від багатьох інших. Літвінов не належав до найкращих представників нашої негарної половини людського роду. Арбітер елеґанціярум, Ентоні Іден, на жаль не підляг спокусам кінових режісерів і забрав своє місце в таборі тих, що поборюють політику Чемберлена-Галіфакса і в Лізі. Цей останній виголосив свою промову про успіхи і світове значіння британської політики в Римі зі справжнім британським олімпійським спокоєм, Боне підтримав його якслід. Репліка Літвінова, виголошена питомим йому англійським жарґоном і сварливо-демагоґічним тоном, про непереможну прихильність СССР до миру та про московські застереження супроти англьо-італійського порозуміння ніякого враження не зробила. Довжелезна промова Велінгтона Ку зробила своє звичайне враження; поважна частина журналістів і публики покинула салю.

Незабаром прийшла павза, година фотографів, кіновиків, карикатуристів і репортерів. Голяндська журналістка, молода, жвава і непогана, заскочила Боне і щось швидко говорила до нього, він слухав її уважно схиливши трохи на бік голову з розумним обличчям, довгим носом і старанно зачесаною лисиною, що давала вже надхнення багатьом карикатуристам, відповів кількома словами і усміхаючись, подав руку на знак скінчення розмови. Користаючи з кількох хвилин його непорушности оточило його пів тузина фотографів. Дуже добрі світлини дає очевидно льорд Галіфакс цілковитою непорушністю рис свого обличчя з задуманими трохи очима і надто високим чолом. Троє фотографів стануло навіть на коліно прицілюючися до нього своїми апаратами. Літвінова фотографовано цього разу дуже мало, його політичні акції очевидно дуже впали. Зрештою йому мабуть буває неприємно, коли щось до нього ціляє, хочби й до обличчя, а не до потилиці. Позатим він почуває себе очевидно непогано на женевськім ярмарку, де має навіть досить приятелів і серед журналістів. Деякі з них твердять, що він нарочито затягає всіми засобами сесію, щоб відпочити довше в спокійній Женеві від небезпечного Кремля. Твердять також, що він не є відпоручником навіть самого Сталіна, а лише Єжова та Дімітрова. Затягнути надмірно сесію не вдається. Льорд Галіфакс мав нібито сказати, що її треба скінчити в пятницю, хочби й довелося працювати цілу ніч.

Тимчасом до Женеви прибув Негус, якого стрінули на пероні журналісти, а перед двірцем тисяча цікавих женевців. Сторожа з кількох жандармів перед входом до парку Ліґи і загострена контроля вступу показалися цілком зайві. Промовець з негуса невеликий, читав свою промову досить одноманітно; ніяких демонстрацій проти неї не було. Невипадково мабуть відбулося саме в часі сесії Ліґи у венеційській палаті в Римі приняття кількох десятків етіопських нотаблів, що прийшли висловити королеві-цісареві свою льояльність. Промова неґуса так мало може змінити хід політичних подій, як і обструкційні промови Дель-Вайо та ціла система інтриг Літвінова. Доконані факти перемагають навіть женевські засади.

Намагання представника Чілі, Едварса щодо реформи статуту Ліґи приняла більшість держав прихильно. Отже можна сподіватися, що південно-американські держави залишаться в Лізі, а вона сама матиме характер гуманітарної дорадчої установи без ніякого самостійного політичного значіння.

У найближчих годинах прийдуть тут рішення.

М. Давид...

Румунські православні гості не привезуть нічого...

Варшава, 16. травня 1938.

Давно запроєктована, кількакратно заповідана, ріжно коментована візита, а властиво ревізита **православного румунського патріярха Мирона**, що в міжчасі став премієром румунської держави, нарешті вже відбудеться. За неповні чотири дні, в пятницю 20. травня ц. р., патріярх-премієр прибуде через Снятин **до Львова,** де в год. 12,30 привітає його почесний делеґат Православної Церкви у Польщі, **архиєп. Олексій,** з тамошнім православним духовенством. Після короткого відпочинку у Львові патріях - премієр Крістея відїде в супроводі арх. Олексія до Варшави і після урочистої стрічі на двірці замешкає в митрополичому домі. В програмі побуту православного достойника у Варшаві передбачений м. ін. урочистий молебен у православному соборі в суботу 21. ц. м. та в неділю. Поворотна дорога румунського премієра веде через Краків.

Візита румунського найвищого церковного достойника матиме спеціяльно урочистий характер, про що кажуть відповідні приготування і серед православних і серед урядових чинників.

Політичний сенс тої візити (після якої негайно прибуде до Варшави новоіменований румунський амбасадор) ясний: утривалювання польсько - румунського союзу; політично - церковний — ще дотепер майже незясований і, як кажеться, виключно формальний, обмежений рамками куртуазно - дипльоматичного протоколу. З тою візитою високого православного достойника сусідської, заприязненої держави зв'язує...

ПАНЧОХИ мат. висорт. 1·60 з прир. шовку 2·25 висорт.
поручає
Магазин Панчіх „Манон" Шайнохи ... (Ріг Коперника)

православне населення у Польщі, ... після букарештенської візити митр. Діонисія ... деякі надії на покращання положення Православної Церкви у Польщі та прискорення ... ру. В останньому часі всі сподівалися, що в днях побуту патріярха Мирона у Варшаві ... досять президентський декрет, якого ... поспішно виготовляли в міністерстві ...

Притоку до таких надій давали м. ін. ... 26. ... патріярха Мирона, виголошені ... 1937 р. у пошані митрополита Діонисія ...

ставників польського посольства в Букарешті, коли то нинішній румунський премієр заявив був м. ін. таке: „...Оскільки нам відомо, небавом має ввійти в життя основний закон про положення Православної Церкви у Польщі“. Опісля — як відомо — патріярх дуже тепло висловлювся про особисте відношення до Правосл. Церкви польського президента, підкреслюючи, що він „взяв її в свою оборону“ та бажаючи, щоби Правосл. Церква „співпрацювала з консолідацією благородної Польщі“.

Від того часу зайшло багато змін: прийшли Гриньки, интервенції, замикання церков на Холмщині і т. і. Тому й надії, покладані на румунських гостей, приблідли. Можна вже сьогодні сказати, що актуальна візита **не принесе у житті Правосл. Церкви в Польщі ніяких змін, як і не буде проголошення декрету**, що його „власть імущі“ зложили — як кажуть — глибоко під сукно. У православних кругах звертають увагу на цікавий факт, що румунський гість поминає принятий звичай і **не відвідає найбільшої святині православного населення польської держави — Почаївської Лаври** на Волині.

Гром.

Політична активізація німецької меншини у Польщі.

70 ВІЧ У ТРЬОХ ДНЯХ.

Як подає „Дойче Рундшав ін Полен“, за минулу пятницю, суботу й неділю відбулось у Познанщині та на Поморі 70 німецьких віч під гаслом „нарід хоче єдности“. Хід віч був спокійний.

Повідомлення.

Оцим повідомляємо наших П. Т. Відборців, що з днем 12. V. 1938 року ми розвязали нашу спілку та що з тим днем

Вирібня Радіоприймачів „Ергон“

перейшла в цілости на виключну власність Костя Тучапського.

Інж. М. Раковський, К. Тучапський.

УВІДОМІЙ З ЩАСТЯ КОЛЕКТУРІ

„РУНО“

РАВІЧ і С-КА

Львів, пл. Марійська ч. 4

впали знова такі вигри:

зол. **10.000** на число 32562

зол. **10.000** на число 96505

зол. **5.000** на число 112033

і багато вигр нижче 5.000 зол.

Головна вигра у великій квоті

1,000.000 золотих

лишається ще в колес. щастя!

Купуйте останні льоси 4. кляси.

Хроніка Совітської України.

ПРО ОФІЦІЙНЕ МИСТЕЦТВО „КВІТНУЧОЇ УКРАЇНИ“.

У Києві відбувається тепер вистава малярства, різьбарства і графіки, присвячена XX-річчю червоної армії. Досить гостро скритикував цю виставу відомий професор маляр Федір Кричевський.

На його думку, більшість картин, особливо портретів, цілком не відповідають ні завданням вистави, ні тематиці. Наприклад картина „Ударниця ланів“ Кобцева намальована безпорадно, неправильно скомпонована, недороблена в кольоровому відношенні. В картинах і портретах малярів Василева, Жебрака, Мазаракі, Андрієця, Нестерова і багатьох інших бракує найелементарніших художніх прикмет. „Портрет Щорса“ Киевського ламає найелементарніші художні вимоги. Цілковита невитриманість пропорцій і ліній, брудність пейзажу створює враження цілком безграмотної писанини.

Щодо різьбарства, то там теж багато цілком слабких річей. Цілком безграмотна річ Брикіної „Еспанка“. Тут не можна навіть говорити про окремі хиби. Авторка просто не знає людського тіла.

Допекло очевидно старому малиреві.

Правда, він пробує це все пояснити великим поспіхом в організуванні вистави, а здається справа полягає в тому, що раз якусь мазанину названо „Портрет Щорса“, то якось ніяково не прийняти на виставу такої „картини“, бо ще в „вороги народу“ попадеш, отже приймають і „Портрети Щорса“ та „Еспанки“ і їм подібну безграмотність. А глядачі дивляться та й собі бояться висловитися про цю нісенітницю.

ПРО ЛІТЕРАТУРУ „КВІТНУЧОЇ УКРАЇНИ“.

Вийшло з друку нове періодичне видання „Радянське літературознавство“ — орган інституту української літератури ім. Т. Шевченка Академії Наук УССР.

Про щож саме пише орган інституту Української літератури?

А ось про що:

Стаття Тичини „Людина“ (про Горкого); стаття проф. Білецького „Клясик пролетарської радянської літератури“ (про Горкого); стаття І. Стебуна „Горкий і українська література“; стаття О. Скороходової „Незабутній друг“ (про Горкого); стаття проф. Білецького „Некрасов і його співбесідники“; стаття Ал. Барамідзе „Шота Руставелі“.

Хвалять „Вісті“ цей новий орган, він, мовляв, не „замикається в колі тем тільки української літератури, а відгукується на події літературного життя братніх республік“...

Що він „відгукується“ це і ми добре примітили, а ось тільки „кола тем української літера-

Карльсбадську воду Мільбрун поручають лікарі до домашнього лікування пузириці.

ФРАНЦ МОЛЬНАР

Дзвінки при санках.

I.

Перед поверховою палаткою на краю оселі затрималися санки. Була гостра зима і на землі лежав грубий сніг.

Із санок вискочив пан директор Вадаш. Ніхто з околиці не міг би чогонебудь сказати про того молодого гарного чоловіка, що виглядав на грубого багача. Від початку осени приходив він щовечора до пані Кіс на склянку чаю, але ніяк для гарних очей бідної вдовички; його відвідини належали скоріш її чарівній доні Беллі, що в неї цей поважний джентельмен закохався на смерть.

В тому самому часі пан професор Шабо чимраз більше запивався лікером; частенько вертався в хату геть-геть пізно вночі. Сусіди знали про те, що Шабо був якби вже по заручинах з Беллею, аж ось директор Вадаш став гостювати в хаті пані Кіс. Але що прислуга привної й милої Беллі явно стояла по боці оглядного директора, а не бідного професора, не залишилося Шабові справді нічого, крім лікеру та глухої зимової ночи, що була відтепер його єдиною потіхою.

Директор Вадаш побіг у своєму короткому спортовому кожусі в палатку і скоро вернувся звідтам уже з Беллею.

— То гарно! — закликала дівчина і глянула з веселим усміхом на санки. Вона любила сміятися, бо тоді показувались у неї на лиці гарні ямочки тай сніжнобілі зубки.

Вадаш чемненько поміг їй сісти на сани, обгорнув її дбайливо в бараницю тай сам сів коло неї.

— Їдьте в город, здовж закруту, вулицею Андраші і Степана! — сказав візникові.

Сани погналися бистро з місця. Як тільки рванули вперед, поклав Вадаш руку дбайливо дівчині підпліч. А здалека здавалося, начеб директор обіймав маленьку Беллю.

Саме тоді мандрував до коршми професор Шабо, як вільним бігом переїжджали санки попри його дім. Хоча цей чоловік пробував деколи топити своє горе в алькоголі, то таки тяжко йому було викинути з серця образ гарної дівчини; перемога директора глибоко вгризлася йому в душу.

Як тільки Шабо побачив сани, устав і сказав візникові задержатися.

— Мій пане, — крикнув до Вадаша — якби я мав таке щастя, щоб міг їхати саньми з такою гарною жінкою, то я казав би причепити коням такі дзвінки, що дзвонилиб як цимбали...

— Вперед! — крикнув директор на візника. А як понеслися сани миґом далі, схилився Вадаш до гарної дівчини і сказав:

— Коні таки справді повинні дістати дзвінки, щоб дзвонили як цимбали!

Але Белля навіт не усміхнулася.

II.

Сани прошуміли здовж пештенського битого шляху і скрутили до Бльоксбергу. Було розкішно колисатися в санках серед цієї здорової студені, що аж кусала. Белля сперлася об поруччя і сховала голову у волохатому комірі плаща.

Поки сани скрутили коло Бльоксбергу, піднявся пан Вадаш і шепнув щось візникові на вухо.

—Що сталося? — запиталася Белля.

— Маленька тайна! — відповів Вадаш.

— Алеж це не гарно з вашого боку! — сказала Белля, надувши губки.

Вадаш ухопив її руку і погладив її.

Сани задержались перед великою крамницею на музейній площі, де була вивіска фірми „Сідла й кінська упряж“.

— Вибачте на хвилинку — сказав директор до дівчини. Він вискочив з саней і побіг до крамниці. Белля усміхнулася мрячно, бо прочувала, в чому річ.

По кількох хвилинах вийшов директор на вулицю з якимось паном. То був купець, що ніс у руці дзвінки, які зараз обидва з візником причепили до дишля. А пан Вадаш сів на сани і крикнув візникові: „Вперед! Вулиця Андраші й Степана!“

Белля усміхнулася вдоволена. Без слів ухопила руку директора, легко та боязко її стиснула. Так дякувала за дзвінки.

А дзвіночки грали при дишлеві, як цимбали. Їх вязанки підіймалися над кінськими головами, мов срібна ліра, обвішана дзвіночками, що в кінськім бігу дзвонили ніжним акордом.

Люди, що не бачили цього дива, ставали мовчки і гляділи на появу, вибалушивши очі. А візник згордів і голосно балакав до коней; вони ж стригли неспокійно гострими вухами і бігли чвалом далі.

Так переїхали здовж вулиць Андраші та Степана, опісля назад вулицею Степана й вернулися до міста.

— Додому! — приказав Вадаш візникові. Але він мусів кричати, бо срібна, блискуча ліра з усіми дзвінками грала з усіх сил.

— Не холодно вам? — запитався трохи зажурено.

— О, ні — відповіла Белля.

— Добре булоб тепер напитись гарячого чаю.

— Очевидно, але в нас! — сказала усміхнена.

— Дуже радо...

Коли вже зближались до палатки, сказав Вадаш візникові їхати поволі.

— Хай почує пан професор дзвінки — сказав, обернувшись до дівчини.

А як коні бігли попри хату професора Шабо стояв справді у вікні і глядів тупо великими очима.

Сани станули перед палаткою. Белля і Ва-

РОБІТНЯ ЖІНОЧИХ ОДЯГІВ
О. Остаповичевої
ЛЬВІВ, МАЛЕЦЬКОГО 10
поручає НАЙНОВІШІ ВЕСНЯНІ МОДЕЛІ

тури" щось зовсім не видно, зовсім воно мікроскопічне.

У державному літературному видавництві України вийшли нові книги: О. Барта „Нема пощади", О. Кундзіча „Повісті і новелі", Ф. Сіто „Начиналась жизнь", Фейхтвагнера „Сини", М. Залка „Добердо", М. Талалаєвського „Від щирого серця", М. Шпака „Багатство", К. Герасименка „Память", Б. Кэлмановського „Наснага", альманах „Квітуче Полісся".

„Гослитиздат" видав збірку поезій „Стихи и песни о красной армии" Тичини, Бажана, Усенка, Малишка, Головаківського.

Незадоволена Київська „Літературна Газета" з виданнєм в Дитячому Видавництві вибраних творів М. Вовчка. Як же так? Видано тільки українські твори письменниці. А російські? Відомо, що „мерзотний зрадник і диверсант Хвиля провадив шкідницьку лінію, ігноруючи творчість М. Вовчка у російській мові, забуваючи, як високо оцінював ці російські оповідання російський критик Добролюбов". Невже і Дитвидав хоче йти слідами Хвилі?!

ПРО НОВІ ПАМЯТНИКИ НА „КВІТНУЧІЙ УКРАЇНІ".

Затверджено проект памятника „великому російському поетові" Пушкінові у... Києві. Памятник поставлять на площі біля опери. Він складатиметься з 8-метрового постаменту й 5-метрової постаті поета. На памятку буде напис „Радянська Україна О. С. Пушкіну". Автор проєкту Страхов заявив між іншим, що він має намір показати в памятнику, як „народній поет, великий національний геній несе в нарід свої творіння". Причім тут Україна та Київ?!

У селі Тальному київської области відкрили памятник Ленінові. Постать стоїть на 7-метровому постаменті.

НОВЕ ПРО ШЕВЧЕНКА.

У Ленінграді відкрили невідомий досі автопортрет Шевченка олівцем. На звороті портрету автограф: перші 4 рядки вірша „Думи мої, думи мої" і підпис „Шевченко".

На думку експертів-знавців портрет намальований 1858 року, по повороті Шевченка з заслання.

Г. Л.

Директор „Ревізійного Союзу Руских Кооператів" пляґіятором!

У ч. 20. „Господарсько-Кооперативного Часопису" з 15. ц. м. читаємо статтю п. н. „Як директор „Ревіз. Союзу Руских Кооперативів" К. Ганасевич пише статті", з якої недвозначно виходить, що директор Р. С. Р. К. К. Ганасевич є звичайним пляґіятором. На вступі автор стверджує, що цілий „Кооперативний Вістник", орган Р. С. Р. К., є немов відгуком статтей, поміщуваних у „Г. К. Ч.". Дальше пише:

„Все таки, знаючи провід руської кооперації, цьому не треба дуже дивуватися. Зате, коли зачнете докладніше перечитувати цей часопис, завважите такі речі, на які справді можна обуритися, тимбільше, коли допускається їх не якийсь там малий урядничина чи „кооператор з провінції", а „сам" директор „Руского Ревізійного Союзу". Він попросту „позичає" собі цілі розділи з чужих статтей, поміщених у нашій кооперативній пресі, з тим, що замість правдивого автора підписує під статтею себе повним назвищем: К. Ганасевич. Щоб не бути голословними, наведемо яскравий приклад:

В „Кооперативній Республиці" за березень 1938. була поміщена стаття інж. І. Ольхового п. н. „Актуальні справи нашої кредитової кооперації". Вслід за тим у ч. 4. „Кооперативного Вістника" за квітень 1938. р. знаходимо вступну статтю п. н. „Потреба зорганізованого кредиту", підписану директором „Ревізійного Союзу Руских Кооперативів" К. Ганасевичем. Не можемо з браку місця наводити обох статтей у цілости, але вистане зовсім, коли наведемо перший з краю уступ.

У статті І. Ольхового читаємо:

„Ціле завдання кредитової діяльности і тому ціле завдання кредитової кооперації в области кредиту є з одної сторони позбирати грошові капітали там, де вони є і де їх тимчасом непотрібно, та передати ці капітали туди, де їх нема, а де їх в господарському життю доконче потрібно. Господарююча й працююча суспільність має завжди дві катеґорії людей: одну, що заправцьованих і заощаджених грошей у власному господарстві не може або не хоче використати і другу, що їй в господарській, виробницькій, і торговельній чинности власних, грошових капіталів завжди за мало і тому доконче потребує капіталів чужих. Завданням організатора кредиту є — спонукати таким чи іншим способом працьовиту і ощаджуючу, але на загал не підприємчиву частину суспільности, щоби за певною відсотковою винагородою передала свої заощаджені капітали в завідування і користування, а з другого боку, подбати, щоби зібрані капітали найшли корисне й безпечне уміщення в господарській діяльности людей активних та підприємчивих. З цього виходить, що організація капіталів це на ділі організація ощадностей."

А у статті К. Ганасевича читаємо:

„Видимо з одної сторони збиране грошевих капіталів там, де они есть і де їх тимчасово непотрібно і переданєм тих капіталів туди, де їх нема, а де їх в господарскім житю конечно потрібно. Господарска і работоспосібна общественність має всегда дві категорії людей: одну, котра заправцьованих і заощаджених в власнім господарстві грошей не може, або не хоче використати, і другу, котра в своїй господарскій продукційній і торговельній діятельности грошевих капіталів має замало і тому потребує капіталів чужих. Задачею організатора кредиту являеться повліяти таким чи иншим способом на працьовиту і ощаджуючу, але на загал непідприємчиву часть общественности, щоби она за означеним процентовим винагородженєм передала свої заощаджені капітали ему в завідованє і користанє, а з другої сторони постаралася, щоби зібрані капітали найшли корисну і безопасну льокацію в господарскій діятельности людей активних і підприємчивих. З того виходит, що організація капіталів — то на ділі організація ощадностей."

У такім стилі з незначними „оригінальними" змінами до кінця. На щастя чи нещастя п. К Ганасевича, у статті І. Ольхового проходила табелька зі статистичними даними українських кредитових кооператив і їх вже ніяк не можна було переписати. Тут п. К. Г. мусів вставити у табелю кілька „своїх" цифр. Може то цей факт на думку п. К. Ганасевича управнював його помістити під чужою статтею свій підпис, а може той, що він позмінював у статті І. Ольхового „громадянство" на „общественність", „діяльність" на „діятельность" і тим подібні „особенности"? У нас писання таких статтей за чужим оригіналом і підписування їх називається делікатно звичайним присвоєнням чужої власности. А як це називається у руских кооператорів?"

ПОВСТАНЧА ЗМОВА В СИРІЇ.

У Бейруті арештовано 47 осіб під закидом підготови збройного повстання. Підчас ревізії найдено у великій скількости бомби, динаміт, револьвери та муніцію.

Змовою мабуть кермував відомий незалежницький діяч д-р Шальфун.

—o—

ТУРЕЦЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ УСТУПАЄ?

„Дейлі Телеграф" подає поголоску, що турецький президент Кемаль Ататюрк хоче уступити з огляду на стан здоровля.

На його місце прийшов би теперішній прем'єр.

Мобілізація у Мексику.

Мексиканський президент наказав мобілізувати всі збройні сили проти повстанців, що ними проводить ґен. Седілля.

Мексиканський уряд поробив приготування до оборони стейту Сен Люіс Потосі перед повітряними наступами.

НЕЯСНЕ ПОЛОЖЕННЯ У КРАЮ.

До Вашингтону наспіли в понеділок вечером вістки про небезпеку фашистівського переороту в Мексику, зверненого проти президента Корденаса. Цей переворот мали б підпирати деякі закордонні чинники.

Джерело цих вісток таке: 14. ц. м. арештовано в Мексику 6-ох американських летунів обвинувачених у пачкуванні літаків до Лас Пальомас у стейті Сан Люіс Потосі. Спершу думали, що ці літаки призначені для Еспанії, але тепер панує переконання, що їх вислано для ґен. Сатурніна Седіллі. Дальші вістки, що їх зрештою мексиканський уряд офіційно заперечив, стверджують, що в Сен Люіс Потосі проголошено воєнний стан, щоби розброїти прихильників ґен. Седіллі. Доля арештованих летунів невідома. Ген. Седілля, як кажуть, розпоряджає 18-ма тисячами добре озброєних людей, яким уряд міг би протиставити 7—8.000 регулярного війська.

[Продовження оповідання]

...ли висіли. Перед брамою стояло двох чужих панів, що зараз підійшли до директора.

— Чи пан Степан Вадаш? — буркнув один гострим тоном.

— Так.

Белля, що хотіла вже бігти в хату, стала здивована.

— Чи то ви директор Степан Вадаш?

— Ну так. А чого вам?

— Ми кримінальні урядовці — сказав другий — мусимо вас попрохати піти з нами.

Вадаш став ні в цих, ні в тих і побілів, як крейда.

— Мила Беллю, йдіть покищо нагору — сказав буцімто спокійно до дівчини — я зараз прийду до вас, тут зайшло тільки якесь непорозуміння.

О, ні! — сказав той пан. — Тут нема ніякого непорозуміння. — Гов! А ви пождіть ще! — крикнув на візника, що вже хотів їхати. — Ви повезете нас до дирекції поліції!

Белля побігла до мешкання нагору і приглядалася крізь вікно, що буде далі.

— Що за справа? запитався Вадаш

— Велетенські обманства на фірмі Бравне і Спілка.

Молодий чоловік здріґнувся. Губи його затремтіли. Він тупо глянув у простір.

— Отже гаразд, їдемо! — сказав він і хотів сідати на сани. Але раптом віскочив зі ступні.

— Дзвінки — сказав тихим голосом. Він же-ж ніяк не міг їхати з тими дзвінками попри професора, саме тепер, коли два поліційні урядовці везуть його до поліційного уряду.

— Дзвінки мусите здоймити! — заявив рішучо.

Урядовці помогли відкрутити дзвінки і Вадаш передав їх візникові.

— Понесіть їх нагору до пані Кіс!..

Візник виповнив доручення. Опісля вернувся і всі сіли на сани.

Мовчки їхали в місто. Перед домиком професора відвернув Вадаш голову, щоб не бачити, чи Шабо ще стоїть у вікні. Сани зникли в сутінку зимового вечора.

А мешканці оселі вже знали все. Пани з поліції довідувались уже у всіх домах про пана Вадаша. Мати Беллі лежала заплакана на отомані.

Професор ішов задуманий у напрямі палатки до пані Кіс. На його лиці був вираз сумного вдоволення, але в душі була таки деяка радість. Коли йшов бувало до дівчини, звик був усе над тим роздумувати, що має їй сказати, та з якого кінця починати. Тепер був певний себе і спокійний, що не потребуватиме вправлятися у своїй давній ролі. Звільна пішов сходами на перший поверх.

Беля вийшла усміхнена йому назустріч.

— Нарешті виліз бурмило із своєї печери! — сказала.

Подала йому руку і він її поцілував. В цій хвилині забув професор про свою перемогу і впав перед Беллею навколішки! Незабаром сиділи вже обидвоє при чайку, що його Шабо так дуже любив. Пані Кіс сиділа в бічній кімнатці, але вже не плакала, тільки підслухувала. І вона вчула, як раптом забелькав професор:

Ну і щож далі?

І після кількох секунд почула, як отворилося вікно, а після цього почула якийсь дивний шелест, і далі болючий бренькіт ясних дзвінків, що полетіли в повітря і впали із шумом і брязкотом на землю, пронизливо дзенькнули і занімілu в мягкому снігу.

Вікно знову замкнулося. Обидвоє щось прошептали з собою і раптом бризнув веселий сміх Беллі і покотився, аж до бічної кімнати, де мати Кіс зідхнула з полекшою в душі...

Переклав м. м. м.

Алькоголь вироджує раси й веде до загибелі

З природи і життя.

Людина в останній хвилині.

Останні хвилини життя людини є сповиті для звичайної людини серпанком таємничости. Всеж багато людей старається зглибити цю таємну хвилину, коли життя покидає тіло. Загалом люди вважають смерть за щось страшне і болюче і на саму думку про смерть людина здрігається з жахом, якби не хотіла допустити можливости, що з нею стане віч-на-віч. Багато лікарів уважно стежило за ходом останніх хвилин життя і старалося пізнати переживання і почування людини в останніх хвилинах її життя. Вони переконалися, що смерть інакше виступає в уяві звичайної людини, головно звязаної якимсь почуванням з особою яка вмирає, а інакше в лікаря, що свідомий стану людини у хвилині завмирання.

Без болю і терпінь.

Дослідивши докладно останні хвилини людини, лікарі кажуть, що в переважних випадках смерть не така страшна, як люди думають. Як каже проф. Гохе з Дрезден, що багато займався цією справою, смерть зазнає від самого організму людина тільки багато добродійної помочі і що рідко коли смерті товаришить терпіння. Головно важне тут психічне **запаморочення** отрутами, що повстають підчас хвороби як отрути, витворені бактеріями двоокисом вугля і самою гарячкою; — наслідком цього запаморочення хворий не може зрозуміти, що діється в останній хвилині його життя. Тому всякі враження присутніх, що дивляться на смерть близьких осіб, помилкові. Ці враження є звичайно викликані змінами у віддиханні та в міміці лиця, що наслідком нерегульованих нормально запамороченим мозком скорчів та розкорчів мяснів лиця прибирає всякі гримаси та міни, що не відповідають жадним психічним станам та враженням, нпр. міна, що виражає жах, хоча вмираючий жадного жаху не відчуває. Таксамо не мають звичайно значіння відірвані слова, що добуваються при сконі.

Це запаморочення перед смертю є причиною безболісности та несвідомости в останніх хвилинах перед смертю. Трохи жартом правду каже згаданий проф. Гохе, що субєктивно більше терпіння завдає людині дентист, ніж гільотина.

Науково безболісність і несвідомість смерти в людини зовсім доказана. Нпр. смерть під гільотиною одна з найлагідніших. Засудженець навіть не відчуває удару гільотини, бо в моменті, коли вона перетинає шию, тимсамим перериває доплив крови до мізку, викликує моментальну втрату притомности і свідомости заки ще до мізку дійде болюче подразнення, спричинене ударом гільотини. Подібний стан і тоді, коли людину вішається, топиться чи затроюється світляним газом, як це зрештою потверджують врятовані.

Передсмертний жах.

Один з найчастіших доказів, які подають ляїки, що вважають смерть мукою для організму людини є т. зв. передсмертний жах, що супроводить скін. Одначе цей „передсмертний жах" є властиво проявом, який виступає через душення, у звязку із важким віддиханням. Той передсмертний прояв виступає теж у тварин, що зовсім не думають про смерть і не здають собі справи, що таке смерть. Зрештою цей „передсмертний жах" виступає звичайно лиш у людей, що мають слабе серце і в затроєних, коли смерть є переважно смертю з удушення. Зате цілком щось інше страх перед смертю, залежний від поняття даної людини про життя і смерть. Він звичайно полягає на тім, що людина бунтується проти думки про вічну загибіль. Характеристичне, що людина, яка смерть інших істот довкола себе вважає за конечний невблаганний закон природи, не може погодитися з тим законом, коли йде про її власну шкіру. Людині видається неможливим, щоб той світ, який вона носить у собі і який сприймає своїми змислами, міг пропасти, перейти в небуття. Найбільш прикра людині думка, що вона впаде самітно на дорозі, а інші підуть собі далі і перейдуть попри неї, якби нічого не сталося.

Інстинкт життя в праматерії.

Цей острах людини є наслідком бунту глибоко притаєної у підсвідомости жажди життя, яку має жива матерія, що старається не втратити життя, не завмерти. Ця жажда втримати життя дала змогу живій матерії зберігтися на землі, без огляду на некорисні умовини. Ця жажда життя найсильніше розвинена в людини і займає важну ролю в її психіці.

Фільософія життя про смерть.

Щоб утримати життєву рівновагу, треба мати відповідний погляд на своє життя і смерть. Тому деякі фільософи кажуть, що не девіза: „Ніщо мене так мало не обходить, як моя смерть", але „Ніщо мене так багато не цікавить, як моя смерть" повинна бути життєвим дороговказом. Таке становище, на думку тих фільософів, витворює почування малини всяких життєвих розчарувань, невдач, чи втрат, а через те змінює нас проти таких ударів, дає силу перенести їх і звернути свою енергію на нові змагання, щоб використати якслід наші обмежені сили на обмеженому просторі нашого істнування.

Б. Г—й.

Свіжість тіла то успіх, успіх осягнеш вживаючи
ПУДЕР проти ПОТУ
SUDORYN
АП. КОВАЛЬСКІ

Чорне золото гарячих країв.

У звязку з моторизацією майже усіх держав нашої землі, звернено велику увагу на один з сирівців, що грає велику вагу при моторизації, а саме на кавчук. Ще й нині в час великого розвою усяких штучних продуктів, що заступають природні, кавчук відограє велику ролю, головно як матеріял до фабрикації самоходових оток (опон). Природним способом добувають кавчук, натинаючи кавчукові дерева, з яких спливає кавчук як сік.

Історія кавчуку.

Кавчук знають ледви від ста років. За той час люди оцінили його вартість, як про це свідчить зріст його продукції (100 тон у 1836, і 1 міл. тон у 1935). Кавчуку постачають дерева з родини Гевея, що ростуть у багатьох позаевропейських країнах; найліпшим джерелом кавчуку є бразилійська Евфорбія бразіліензіс.

Бразилія має тепер яких 300 міл. кавчукових дерев і достарчає коло 11 тис тон. кавчуку. З інших країн найбільше фабрикують кавчуку Англія і Голяндія у своїх кольоніях. Їхня система полягає на закладанні плянтацій. У даному місці землю викорчовують, засаджують деревця, які ростуть без натинання яких 6—7 літ.

Кошт заложення плянтації простором 200 гект. коло 1 міліона зол. Пересічні поодинокі англійські плянтації займають по 1000—25.000 гект. Як обрахували дослідники, на цілому світі вложено тепер в кавчукові плянтації коло 12—16 міліярдів зол. В 1934 р. кавчукові плянтації займали 3,4 міл. гект. З чого голяндських 40 прц., а англійських 53 прц. Кавчук — це продукт, якого ціна дуже змінна і залежна від політичної ситуації. В кожному разі він стає щораз дешевший, бо його ціна впала за останніх 20 літ з 4.700 зол. за 100 кг., на 60 зол.

Кавчук в Америці.

До тих держав, що найбільше потребують кавчуку, належить Америка. Щоб мати свій власний кавчук американці почали закладати великі плянтації цих дерев, головно в Каліфорнії, Нікарагуї та на Філіпінах. Таксамо винаймила Америка на кавчукові плянтації 1 міл. акрів в західно - африканській муринській республиці Ліберії, а також 5 міл. акрів у Бразилії над Амазонкою. Два великі американські діловики Форд і Гувер причинилися головно до цієї акції за власними кавчуковими плянтаціями.

Кавчук на землі.

Тепер найважнішими світовими центрами торговлі кавчуком в Азії є Сінгапур і Кольомбо, а найбільшою кавчуковою пристанню є Ню-Йорк. В Европі великі запаси кавчуку має Льондон, Амстердам і Гамбург.

Хоча природа щедро доставляє людині кавчуку, то з огляду на великі кошти плянтацій і політичні труднощі, що не дозволяють деяким державам користати з природніх джерел кавчуку, тепер щораз більшу вагу прибирає справа виробу штучного кавчуку, (т. зв. синтетичного), про що вже кілька разів у „Ділі" була мова.

Грушки... з траном.

В Мексику росте дико дерево зване Персеа гратіссіма з родини Лявренцеє, що родить грушки звані народом авокато. З тих грушок витискають олій, в якім є не менше лікувальних вітамін, ніж у трані, а сам олій має ще ту цінну прикмету, що не має того неприємного запаху трану, через який багато осіб не хоче вживати цього популярного і незвичайно здорового ліку.

Крім вітамін в тім олійку є ще багато мінеральних солей При стику зі шкірою олій стає подібний до ніжного прохолодливого товщу з вовни овець т. зв. ляноліни; що вникає глибоко у шкіру і через те надається до виробу віджив-чих кремів для шкіри і кремів до масажу.

Свіжо витиснений олій є зелений, коли світло паде — червоний і флюоризує Він довго опирається зінсуттю, навіть коли його довший час переховувати.

Чи знаєте, що...

Кофеїна у каві з молоком тратить свій побудливий вплив на серце. Дослідник Штаркенштайн виясиює це хемічними сполуками, що повстають, коли до кави доливати молока. Саме у напарі з зерият кави кофеїна є звязана з гарбниковим квасом (таніною), а та творить з білком молока сполуки, що трудно розпускаються і не всисаються у кишках.

...До найновіших ліків на попарення належить звичайний напар чаю. В напарі чаю находиться великий процент таніни (коло 16%), що стягає ушкоджене місце і приспішує його заростання свіжою покривою. При попареннях треба робити за вказівками англ. дослідника Пейріса) так: зробити напар з 6 ложечок чаю на 6 філіжанок кипятку на 10 мін. Потім занурити в напарі 4 верстви чистих хусточок і по остудженні положити їх безпосередньо на попарене місце і легко перевязати.

...Англійці вибудували на Білім Нілю велитенську гать, що має стримувати коло 2 міліярди тон води. Гать вибудували на те, щоб утворити собі великий збірник води для англійських плянтацій бавовни і пшениці в Судані. і через те унезалежнитися від італійців, що мають у своїх руках (в Абісинії) великий збірник Нілевої води — озеро Тан.

Ця велитенська гать лежить на Нілю 50 км. на полудне від головного міста Судану — Хартуму.

...Лавреат Нобеля Гарольд Урей, що причинився до винайдення т. зв. важкої води, винайшов ізотоп азоту, що має атомовий тягар 15. Покищо фабрикація такої нової форми азоту є доволі трудна; методою проф. Урея можна його зробити коло 160 цм.³ Згаданий винахід матиме значіння для хемії і біольогії, через те і для медицини.

Сторінка без політики.

ПОМСТА ПО ДОВГИХ РОКАХ.

З Австралії повідомляють про вбивство, що його довершив колишній московський старшина Берсенієв на жінці моряка старшини далекоморської плавби.

Ця подія трапилася в невеликому австралійському місті Дельбі, недалеко Брісбену. Колишній московський старшина Алексій Берсенієв підійшов до жінки, яка була під цю пору сама дома і не промовивши ні словечка трьома вистрілами з револьверу убив її. Опісля добровільно зголосився на поліції.

СМЕРТЕЛЬНА ГРА.

Що було причиною цієї трагедії? Чим кермувався б. старшина, що вбив самітну жінку, якої не бачив довгі роки і з якою востаннє зовсім не стрічався? Оттакі питання турбували всю прилюдну австралійську опінію, австралійську пресу і, очевидно в першу чергу австралійську поліцію, яка чейже мусіла довідатися, якими мотивами кермувався дивний убивник. Берсенієв спершу не хотів докладно оповісти цілої історії, одначе згодом освідомивши собі, що за вбивство жде його висока кара і що на нього впаде пятно вбивника невинної та безборонної жінки, він почав свою жахливу сповідь, яка до деякої міри оправдувала злочин б. старшини та одночасно змальовувала яскравими кольорами душу жінки, яка колись для гроша не вагалася найдорожчій людині створити пекло на землі і вбити трьох інших молодих людей.

Ціла трагедія трапилася на короткий час перед вибухом світової війни. Після одної нічної гульні у мешканні старшини Берсенієва знайшли трупи трьох його товаришів-старшин із того самого полку: Ратькова, Зіккера і Юсова.

— Ми грали в карти — заявив у слідстві Берсенієв і посварились через карти, одначе я вбив їх із заздрощів, бо вони хотіли відбити мені мою любовницю Наташу Айтарову.

НАТАША АЙТАРОВА.

Оттакі зізнання зложив ще напів-пяний після прогуляної ночі Берсенієв. Його негайно арештували, та дуже швидко виявилося підчас слідства, що в цілу халепу сильно була вмішана молода, 22-літня красуня Наташа Айтарова. Багато обставин у цілій трагедії було неясних і просто заплутаних. Берсенієв і його любовниця мабуть щось скривали. Та коли Наташа підчас слідства „сипала" свого любовника на кожному кроці без милосердя, Берсенієв намагався рятувати її на кожному кроці.

І щойно в ході слідства вийшли наверх справи, які зовсім інакше зарисували ролю „невинної Наташі".

Вкінці слідчим удалося відтворити цілу картину злочину.

Одного разу Наташа розмовляла із згаданими вбитими трьома старшинами, які прийшли в гості до Берсенієва про московських розбишак і захоплювалася їх відвагою. Молоді старшини не погоджувалися з її думкою і між ними витворилася гаряча дискусія.

ЗАКЛАД.

— Попробуйте вкрасти полкову касу, так, щоб вас не впіймали — сказала Наташа — і щойно тоді зможете оцінювати виступи розбишак.

Тоді Ратьков, Зіккер і Юсов заявили:

— Ми обкрадемо полкову касу і принесемо гроші ту до вас і рано віднесемо їх знову до полку. Закладаєтесь?

Наташа Айтарова дуже радо погодилася на заклад. І справді трьох старшин принесло зі собою 80.000 рублів саме тієї ночі, коли скоїлася трагедія. Тільки один Берсенієв не знав про заклад і про гроші.

ЗЛОЧИН.

Коли всі були по мертвецьки пяні, Наташа повела несамовиту гру. На прохання старшин вона взяла на переховок 80.000 рублів. Відтак почала вона підливати Берсенієві вина і підсичувати в нім до білого вогонь заздрощів. Вона теж наче чорний дух піддала думку вбивства товаришів. Чортівський плян удався.

Коли Зіккер і Юсов лежали на підлозі залиті кровю, Ратьков не зясовував собі справи з небезпеки і жахливої ситуації та дико реготався. Берсенієв раптом протверезів і з перестрахом відкинув від себе револьвер.

Тоді Наташа підняла револьвер, підійшла до Берсенієва і вложила йому зброю знову до рук. Як прийшло до вбиства Ратькова Берсенієв не тямив.

СУД.

Слідчий суддя дав наказ арештувати Наташу Айтарову, одначе їй вдалося підкупити двох вязничних сторожів і вона втекла. Перед судом станув тільки Берсенієв.

Про цей процес говорила ціла Москва. Убивника признали винним і засудили на безреченцеву каторгу. Одначе у вязниці він просидів усього 6 місяців, бо вибухла світова війна. Берсенієв зголосив прохання, щоб йому дозволили піти на фронт простим вояком. Він дістав такий дозвіл і по якомусь часі за геройську поведінку йому віддали знову старшинський ступінь. Перед самою революцією з окремого наказу його зовсім оправдали і привернули до давніх прав.

ЕПІЛЬОҐ.

За Наташею Айтаровою, головною акторкою і виновницею траґедії слід застиг. Що з нею трапилося, ніхто не знав. Минули довгі роки і не даром народня приповідка каже, що „гора з горою не зійдеться, лиш людина з людиною".

Берсенієв попав після революційної заверюхи в б. царській імперії аж до Арґентини і відтак до Австралії, де він почав їздити по всіх усюдах як аґент якогось торговельного підприємства.

В Дельбі Берсенієв опинився зовсім припадково. Коли другого дня після приїзду переходив він головною вулицею, станув раптом наче вкопаний. На терасі тамошньої каварні сиділа жінка, в якій Берсенієв відразу пізнав Наташу Айтарову. Знайомий моряк пояснив йому, що Наташа Айтарова вийшла заміж багато літ тому за „штермана" далекоморської плавби Гебта, який замешкав у Дельбі.

Берсенієв приглянувся здалеку знайомій, колись дорогій жінці, яка стала його прокляттям і завернув, щоб вона його не запримітила. На другий день рано він відшукав її мешкання й коли вона вийшла до нього, тоді колишній любчик не говорячи ні словечка, застрілив її трьома кулями.

Вдома не було тоді нікого. Берсенієв вийшов на вулицю і сам пішов на поліційну станицю і оповів там цілу історію.

ДЕРЕВО БАЛЬСА.

Як подає один популярний науковий місячник у Ню Йорку, одна прядільня шовку, приміщена на 23 поверсі мусіла якимсь чином забезпечити свої машини перед дрожанням, яке загрожувало будинкові. Підклади з дерева та гуми нічого не помогли. Тоді інжиніри зробили підклади з мягкого дерева бальса. Тепер машини працювали так тихо, що дрогань зовсім не було. Мешканці хмародеру могли спокійно спати. Дерево бальса найлекше з усіх досі відомих дерев. Росте воно всюди, в гарячім підсоні, особливо в Еквадорі. Пні мають гладку кору й велике листя та доходять до 20—25 м. висоти і 75—90 цм. грубости. Саме дерево подібне до вощини і в тім лежить тайна його прикмет. Найлекше деревно мають дерева до 5 літ, пізніше вони надто тверднуть. Деревно двічі лекше, як корок та плоти з дерева бальса несуть по воді їх девятикратний тягар. Не зважаючи на таку легкість дерево бальса тільки вдвоє слабше, як соснове і дається легко різати та обробляти.

Вже тепер ужиток того дерева доволі великий в будові літаків, у виробі меблів, викладок, стінок, глушників, проти гомону, до пливацьких поясів, для будови понтонів і т. д.

ПОВІЛЬНІ ЛІТАКИ.

Якщо з одного боку багато конструкторів намагається будувати все скорші самоходи та літаки, які доходять до швидкости 500—700 км. на годину, то з другого боку деяка частина конструкторів намагається будувати такі повільні літаки, щоб їх опанування не було получене з ніякою — або якнайменшою — небезпекою.

Літаки будови автожіро де ля Сієрви можуть підніматися просто до гори, а то й стояти в повітрю непорушно. Та їх будова дуже складна. Додаткові вітрякові крила доволі таки великі і в негоду таких літаків не можна вживати.

Ідеал повільного літака все таки повинен бути стійкий навіть при деякім вітрі.

Такі маленькі літачки будує тепер у Німеччині фірма Фізелер у Касселі. Літачки мають стійкі носні площі. Останній взір „Бузьок" „Фі 156" дістався навіть до армії та брав участь у великих маневрах.

Скорість „бузька" можна довільно поменшувати при повній здатности до маневрування. Він підноситься зі скорістю 2.8 м. на секунду. Скорість лету зменшується розкриваючи перепони під крилами. Віддлет і причал можливі з найменших площ та непідготованого, якогонебудь рівня.

815 уділовців з ок. 1500-виплаченими уділами — разом на суму 46.103 зол. дозволило Пром.банкові зібрати 541.000 зол. оборотових фондів, з яких виплатив Пром-банк за 1937 рік 3½ міл. зол. ріжнородних позичок на розбудову ремесла, торговлі й промислу.

Подвоєння скільности уділів дозволяє подвоїти оборотові фонди й видатно збільшити кредити, які причиняться до поправи господарчої конюнктури країни.

Тому не отягаймось!

Кожний українець стає негайно членом

Пром-банк

ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. п.

Холодний ляк.

В Німеччині винайдено новий ляк для печатання листів та пакетів. Продають його в тубках і накладають його на полотно. На повітрі він скоро твердне й тоді дуже міцно тримається підкладу. Огріваний не мякне, тому теж зняти його не можна, щоби він не потріскав або не оставив помітних слідів. Почтовий уряд уже дозволив на вжиток того ляку при вартісних листах.

Очевидно, печатання новим ляком дуже простє в порівнанні з огріваним ляком.

—о—

Непромакальні плащі
Краєві і заграничні від **12·90 зол.**
поручає **ШАПІРА** вул. Личаківська ч. 1

КІНО „АПОЛЛЬО“

Режисерія: Хшановський. Обсада: Желіска, Жуковський, Жабчинська, Сконечний, Ссмашкова, Грабовський і ін. Для молоді вступ заборонений. Таємниці закутків Варшави. Трагедія мужчини, якому не вільно вженитися з мілою жінкою. Доля дівчини, що терпить за гріхи свого милого.

Нині найбільша обичаєва фільма — порушує без брехливої прудерії найдразливішу тему, що цікавить усі відлами суспільности, кидає жмуток світла на болячку великоміської проституції, обвинувачує прудерію, фальшиві пересуди і забобони

За заслоною

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Ч. 101. Пятниця, 18 (6) травня 188.

ПРОТИ ПРОМОВИ ПОСЛА КОВАЛЬСЬКОГО.

„Діло“ виступило дуже гостро проти промови посла Ковальського у віденському парляменті, в якій він виступив проти заведення фонетичного правопису і домагався, щоб у школах Сх. Галичини вчили німецької мови кваліфіковані сили, бо інакше „з часом не буде кому з Галичини заняти посольські лави у державній раді“.

„Замість запротестувати — писало „Діло“ — проти того, що по гімназіях у Східній Галичині дають учити руської мови некваліфікованим людям — пос. Ковальський плакав, що німецької мови вчать некваліфіковані учителі“.

Крім цього „Діло“ виступило в обороні професора української мови у чернівецькому університеті д-ра Смаль-Стоцького, що зголосив проєкт фонетичного правопису, а про якого пос. Ковальський висловився, що він не є „поважним знавцем“ у справах української мови.

Вкінці „Діло“ осудило вислів посла Ковальського, що „фонетичний правопис — це вирід нігілізму“. До такої роботи — писало „Діло“ — не треба було патріотам-виборцям у Сокалі, Жовкві і Раві ломити собі голови і виставлятись на переслідування за вибір посла русина, — бо з нігілізмом у русинів потрафив би виїхати і якийсь несвідоміший посол поляк“.

АНГЛІЯ — РОСІЯ.

„Від кількох днів розписувалися англійські та німецькі часописи про якісь нові конфлікти на границі Росії та Афганістану і доказували, що Росія намагається умисно викликувати ці конфлікти, щоб виробити собі щораз більший вплив в Афганістані і в Персії. Проти цього погляду виступив російський уряд і проголосив через бюро Райтера телеграму, в якій доказує, що останні події на границі — це були звичайні сутички, які там часто повторюються, а як уряд поробив якісь кроки, то тільки тому, щоб утримати спокій на границі, бо боїться вибуху якоїсь ворохобні в Афганістані“. Не вважаючи на те віденський „Тагблят“ подав вістку, що Росія „висилає до Афганістану гроші і зброю, щоб там викликати святу війну проти Англії“.

ЗАЯВА ІРЛЯНДСЬКИХ КАТОЛИКІВ.

Даблін, 18. травня. На вчорашніх зборах ірляндські католики вирішили проголосити відозву з заявою, що факти наведені в папському обіжнику до ірляндських єпископів — безпідставні. У відозві сказано далі, що ірляндські католики не признають папі права мішатися в якийнебудь спосіб до політичних справ, що торкаються ірляндського народу.

З польської преси.

Довкола декляраціі УНДО.

„ТЕПЕР СТАНОВИЩЕ ОСНОВНО ЗМІНИЛОСЯ!...“

Так твердить **„Слово Народове“** (ч. 146. з 18-го травня ц. р.) обговорюючи щераз декляpацію УНДО у статті п. н. „Справжнє значіння декляраціі УНДО“. „Слову Народовому“ дуже неподобалося стаття „Газети Польської“, яку ми вчора зреферували і зприводу якої „Слово Народове“ пише:

„Польський проурядовий табор, т. зв. популярно санаційний табор, є одночасно табором співпраці з українським сепаратизмом. Час до часу цей сепаратизм дає санації порядного штрика в ніс. Санація денервується, але раз-у-раз вмовляє в себе саму і в польське громадянство, що це ніщо, що це тільки такий тактичний маневр, який нічого не значить, що санація має глибоке переконання, що в суті речі українці мають добрі наміри і т. і. теревені.“

Невдоволене „Слово Народове“ і зі статті „Часу“, яку ми теж зреферували у передостанньому числі, невдоволене, бо „Час“, хоч виказує українцям, що „реалізація їх національних цілів не є можлива в оперті на Москву, Київ або Берлін, але єдино в оперті на Варшаву“, то не бере під увагу, що думають про це самі українці, а їх думка основно ріжна від думки „Часу“.

„Слово Народове“ є тої думки, що у Польщі є сьогодні три українські ґрупи, які ведуть політику на більшу міру: еміґраційна ґрупа УНР, ОУН і УНДО. З першою найтісніше співпрацюють польські українофільські кола, у Східній Галичині звязані з нею Луги. Друга ґрупа, тобто ОУН у постійній боротьбі проти Польщі.

„Це не перешкоджує, що третя ґрупа, про яку будемо говорити: УНДО уважає ОУН за чинник у політиці, з яким треба рахуватися, як з евентуальним союзником. В останньому часі оба відлами УНДО — офіційний та опозиційний — прилюдно дискутували у пресі можливости консолідації з ОУН.“

Мимоходом мусимо звернути тут увагу, що автор тієї статті, пан „р“, раз-у-раз пише про цю „консолідацію“ обох відламів УНДО з ОУН. Таке повторювання нікчемних інсинуацій, не вважаючи на абсурд такого твердження, що ми виказали в цілій окремій статті — що ніщо інше, як звичайне донощицтво, а журналіст, що такими засобами послуговується, це найгірший тип журналіста.

Щодо третьої ґрупи — УНДО — то, на думку „Слова Народового“, було воно донедавна „на ласці і неласці польського уряду“. Після німецько-польського договору в 1934. р. міжнародня конюнктура для української політики була кепська. В Совітах не було мови про будову української держави.

„Тепер становище основно змінилося. Після аншлюсу скріпилися німецькі можливости в середущій та східній Европі. Почуло це УНДО і заграло на Берлін. В цьому саме новина становища. Досі УНДО було сам-на-сам зі своїм польським партнером. Тепер партнерів прибуває і можна вже грати між Берліном і Варшавою. Хто дасть більше, за тим хвилево можна піти і можна грати дальше. Коли-ж Берлін нічого не дасть — з природи річи — зі свого, Польща мусітиме робити уступки зі своїх життєвих інтересів.

Бідний той пан „р“. Не входимо у саму суть справи, у те вигравання між Берліном і Варшавою. Але якби воно навіть так було, то чи це під політичним оглядом прогріх, чи це приносить „грачеві“ нечесть? Чи Польща не „вигравала“ і не „виграє“ сьогодні між ріжними політичними силами внутрі держави та поза її межами? Чи не „виграють“ сьогодні навіть великодержави у своїх договорах між ріжними своїми союзниками? Це політика і на те нема ради. Панові „р“ це важко зрозуміти, трудно..., може колись і йому поталанить, що він те зрозуміє.

—o—

„Осмілений український націоналізм“.

Декларація УНДО є для **„Курієра Варшавского“** міродайним ствердженням, що „останні ходи польської політики супроти українців не дали відповідного висліду, що, коротко кажучи, збанкротувала т. зв. польсько-українська згода з 1935. р.“ Автор статті п. Й. Р. гадає, що за останні роки становище українців у Східній Галичині дуже скріпилося, а Польща займає там оборонну позицію.

„Якщо такий стан речей може викликати таке категоричне сформулювання української скарги, скарги доведеної до автономістичної конклюзії, скарги, що дотого покликується на міжнародні в тому напрямі зобовязання Польщі — це доказ, як могутньо осмілився український націоналізм.

Автор твердить, що таких міжнародніх зобовязань Польщі нема. Коли українці покликуючись на них, хотіли

„викликати відємне для Польщі враження за кордоном, вибираючи момент, коли постулят територіяльної автономії використовує один наш сусід для розвалювання держави другому сусідові, то треба добачувати у цьому доволі виразну, але одночасно помилкову рахубу. Вона не бере під увагу того, що Польща вже доволі сильна, щоб хтось міг втручуватися до її внутрішніх справ. Український голос не викличе вже відгомону в Льондоні чи Парижі, але викличе у Варшаві, з якою порозуміння не влекшить.“

—o—

„Саме цю хвилину...“

Орган ОНР „АБЦ“ (ч. 143 з 13-го травня ц. р.) дуже здивований вимогою „територіяльної автономії на просторі земель заселених українською людністю“.

„Тимбільше дивує, що для проголошення сьогоднішніх домагань УНДО вибрало саме цю хвилину. Бо-ж мусить вразити ота схожість з домаганнями німецької людности в Чехословаччині, за якими явно заявляється Берлін. Що ця схожість значить?“

„АБЦ“ бачить три можливости: або це акт Берліна, щоб приневолити Польщу підтримати домагання судетських німців; або якісь відповідальні чеські кола хочуть спинити Польщу в її домаганнях супроти Чехословаччини; або вкінці — це крок українців,

„опертий на вичутті, що у хвилині сьогоднішньої напруги, видвигнення української кривди може придатися цим чи тим? Бо не треба забувати, що Німеччина й Чехословаччина, хоч вели з собою політичну боротьбу, все-ж одночасно опікувалися українським відосереднім рухом на польських землях і ще сьогодні маємо центри української іреденти на експорт у Берліні та в Чехословаччині на терені Підкарпатської Руси“ (?!).

І кінчить „АБЦ“ свою статтю вже витертою фразою про те, що „як тільки щось діється коло польських кордонів, українці підносять голову“. Трудно! Українці підносять голову від моменту, коли знайшлися в межах польської держави без уваги на те, чи щось діється коло польських кордонів, чи ні. Коли-ж оте підношення голови для польських урядово-політичних чинників раз байдуже, а другий раз дуже дошкульне, то тут вже не українці винуваті, — політичні ситуації складаються дуже часто як наслідок ріжних сил. Вся штука в тому, щоб перед усякими небезпеками забезпечитися і то забезпечитися розумно та не мати потім претенсій до нікого, тільки до себе.

Пепеесівські розрахунки.

Ми вже наводили голос пепеесівського „Роботніка“ з приводу декляраціі УНДО. Та ось в одному з останніх чисел того часопису (ч. 134, з 15-го травня ц. р.) лідер ППС М. Недзялковський у статті, в якій зводить порахунки з Озоном, пише:

„Чи УНДО переважило впливи соціялістів і соціялістичних радикалів в українському громадянстві на землях Річипосполитої? Побачимо!“

Це очевидний натяк на декляpацію УНДО П. Недзялковський розраховує на те, що у вимозі територіяльної автономії, яка „Роботніка“ найбільш уколола, УНДО залишиться самотнє, що українські соціялісти та соціялістичні радикали руками й ногами від такої вимоги відсахнуться. Дозволимо собі нагадати п. Недзялковському промову українського соціяліста п. Порфіра Буняка в часі першотравневого свята у Львові, в якій він особливо підкреслив вимогу територіяльної автономії для українців у Польщі.

ІНСПЕКТОР ЩЕПАНЄЦ УРЯДУЄ...

З Холмщини пишуть нам:

Замостський шкільний інспектор Ян Щепанєц заборонив письмом з 26-го квітня ц. р. **о. Іванові Которовичеві,** пароховi с. Бабич, навчати православної релігії в школах його парохії без подання причин. Таким робом 375 дітей залишилося без науки релігії. Тут додамо, що о. Которовича, високоідейного священика, позбавили ще в 1936 р. державної дотації.

ХОДИ ТІЛЬКИ ПРАВИМ БОКОМ НА ХІДНИКУ. В НАПРЯМКУ РУХУ!

Франко-італійські наради йдуть дальше.

Як подає Авас із Риму, в середу або в четвер треба очікувати продовження франко-італійських розмов, що їх перервано в середу. Веститме їх дальше французьки йшарже д'аффер Бльондель з мін. Чіяном.

Ця вістка розсіває поголоски, немовби франко-італійські переговори спинилися на мертвій точці з огляду на генуенську промову Мусолінія та становище Італії у справі Еспанії та Північної Африки.

ТРИ ПІВНІЧНО-ЕВРОПЕЙСЬКІ УРЯДИ ВИЗНАЛИ СУВЕРЕННУ ВЛАДУ ІТАЛІЇ НАД АБІСИНІЄЮ.

17. ц. м. президент Фінляндії іменував нового посла при королеві Італії й цісареві Абісинії.

Того самого дня посол Естонії в Римі доручив королеві Італії повновласти від президента Петса, адресовані до короля Італії й цісаря Абісинії.

Естонська телеграфічна агенція повідомляє з Осльо, що норвезький уряд рішив іменувати посла, акредитованого при Квіринаті, як надзвичайного посла й повновласного міністра при уряді короля Італії й цісаря Абісинії.

Таким чином ці три держави визнали анексію Абісинії.

З українського життя у Брні, ЧСР.

Останніми часами українське життя у Брні, цьому другому центрі після Праги, почало набирати поважнішого та глибшого змісту. Так спільно відсвятковано **Шевченкові роковини виставою „Назар Стодоля"**, відтак усі українські організації улаштували **спільний великодний обід**, що випав незвичайно гарно. Була передтим Служба Божа, на якій співав хор під орудою інж. Бариловича, а вечором посвячення спільної паски, після чого відбулася забава. Здається, що українці на еміграції ще ніколи не виступили так солідарно, як саме на цей Великдень.

Слідом за цим виступом „Чехословацько-Українська Єдність" улаштувала **виклад відомого українофіла проф. Кучери на тему „Українська культура в козацьких думах"**; одночасно з цим Т-во „Єдність" улаштувало **вечірку**, на якій прощало свого діяльного члена та капельмайстра, д-ра Найду.

На день 8 травня Т-во „Єдність" що належить до найдіяльніщих товариств на брненському ґрунті, улаштувало прекрасну **дитячу виставу В. Островського „Соняшник"** у перекладі на чеську мову під орудою п-і Е. Готфрідової. Виставу цю присвячено культові матері і вона мала великий моральний успіх. Шкода тільки, що інші товариства не відвідують імпрез Т-ва „Єдність" бодай у такій мірі як це Т-во присвячує увагу та працю цим товариствам.

Слід сподіватись, що якщо українські товариства у Брні підуть далі у своїй діяльности в цьому дусі, то незабаром це оздоровлення відносин далоб не тільки добрі наслідки, але і приклад для інших українських скупчень. Українська справа нині, як може ніколи передтим, вимагає, щоб **усувати все те, що нас розєднює та підсилювати все те, що нас єднає!**

Л. В—ний.

Болісний барометер у кістках.

мають артретики і ревматики, болісно відчувають всілякі зміни погоди. Не потребуєте безрадно терпіти, коли ті прояви злої переміни матерії можна злагіднити. Дезь магістра Вольського з охор. знак. „РЕВМОЗА", що мають незвичайно рідку китайську рослину Чін-Шен, розпускають сечовий квас усуваючи його надмір, регулюють переміну матерії, завдяки чому вживається їх у терпіннях артретичних, ревматичних і болях іскхіясу. Можна дістати у всіх аптиках і дроґеріях. Виробня: Маґістер Вольський, Варшава, Злота 14 свій відділ у Льондоні.

ДОПОМОГА ВДОВАМ І СИРОТАМ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ТОВАРИСТВА „УКРАЇНСЬКИЙ ФОНД ВОЄННИХ ВДОВИЦЬ ТА СИРІТ" У ЛЬВОВІ.

Дня 17. травня в год. 5. попол. в домівці УКТОДІ відбулися Загальні Збори Т-ва „Український Фонд Воєнних Вдовиць та Сиріт". Збори відкрив голова Т-ва **о. д-р Лев Глинка** та згадав померлих членів і вдів, що користали з підмог Т-ва. Присутні вшанували їх память повстанням з місць. Звіт з діяльности за діловий 1937 р. здав секретар Т-ва **„Осип Стецура"**.

По переведенні реєстрації воєнних вдів, сиріт та батьків по полеглих членах УГА та по управильненні буджету Т-ва в попередніх роках Управа Т-ва звернула у звітовому році свою увагу на те щоб намічений плян праці виконати. Основа істнування Т-ва — це все ще добровільні жертви громадянства. Це джерело доходів дуже химерне, залежне не тільки від акції Управи Т-ва. Закон про збірки з 1933 р. забороняє переводити збірку без дозволу влади і не можна тепер навіть відозви помістити у пресі за складанням жертв. Дозволу на збірку добитися тяжко і тому нема ніколи певности, що в найближчому році зможемо дати ту найскромнішу забезпеку вдовам, що її ми намітили. Друге джерело доходу — це членські вкладки. На жаль, членів у нашому Т-ві нема ще стільки, щоби при їх помочі можна було забезпечити наші вдови.

В минулому році Управа Т-ва старалася притягнути в свої члени українську кооперацію. Всіх членів є 327, у тому 246 фізичних осіб та 81 правних осіб.

У звітовому 1937 р. з підмог Т-ва користало 310 вдів, сиріт та батьків на заг. суму 9,227,25 зол. Найбідніші вдови та батьки полеглих замешкалі по селах, дістевали по пять зол. місячно, а ті, що мають майно (звиш 2 морги поля) або вдови до 55 р. життя по 5 зол. чотири рази в році.

Позатим Т-во старається, як і давніше, давати поміч сиротам що вчаться у школах або в ремеслі. У звітовому році з підмог на науку користало 19 сиріт, з яких 7 було на удержанні нашого Т-ва; решта діставали місячні підмоги на науку. Вони дістали разом 3.112 зол. підмог. Окрім вичислених видатків видало Т-во 170,82 зол. на лікування вдів, сиріт та батьків.

Разом видало Т-во в 1937 р. 14,650.90 зол. (у тому 2,140.83 зол. коштів завідування).

Приходів мало Т-во: 1) з добровільних жертв 16,149.61 зол., 2) з членських вкладок 1,410.91 зол., 3) відсотків з льокат 632.22 зол. Разом 181,92.74 зол.

У порівнанні з попереднім роком зросли приходи жертв. (У 1936 р. було приходів на тому рахунку 14,724.81 зол.) та членські вкладки з 1,193,38 на 1,410.91 зол. Це свідчить про те, що громадянство прихильно ставиться до потреб Т-ва. Білянсова надвишка приходів з минулих років 13,681,99 зол. лишилася на 1938 р. і дає змогу Т-ву виконувати свої зобовязання супроти вдів та сиріт.

З початком звітового року було в Т-ві зареєстрованих 394 вдів, сиріт та батьків. У 1937. р. зареєстровано 57 нових вдів, померло 8 вдів, отже з кінцем року було 443 вдів, сиріт та батьків, з чого 310 користало з фондів Т-ва.

Управа відбула 4 засідання від останніх Заг. Зборів. Усі біжучі справи полагоджувала в міру потреб Президія Т-ва в складі голови, секретаря і скарбника.

На закінчення цього звідомлення годиться завважити, що вдови й сироти користали з безплатної помочі українських лікарів, головно в „Народній Лічниці"; позатим вся українська преса поміщувала безплатно комунікати та відозви Т-ва. Всім їм належиться подяка за поміч Управі Т-ва. Подяка належиться й усім тим громадянам та громадянкам, що помагали переводити збірку у краю, бо без їхньої помочі збірку неможливо булоб перевести. В краю помагали головно філії Союзу Українок і тому тепер, по припиненні владою Союзу Українок, треба буде наново наладнувати збірковий апарат у краю.

По короткій дискусії на внесення Контрольної Комісії й дир. Мельника Збори прийняли звіт Управи та признали їй одноголосно абсолюторію за 1937 р. Нову Управу вибрано в такому складі: голова о. д-р Лев Глинка; члени Управи: М. Бонковський, інсп. М. Брилинський, інсп. М. Гебус д-р П. Деркач, д-р Л. Максимонько, д-р Р. Мармаш, В. Масляківна інж. А. Мельник, дир. І. Мельник, радн. інж. Ю. Мудрак І. Палієва, о. д-р С. Сампара, О. Стецура, С. Український. Контрольна Комісія: проф. А. Березовський, дир. О. Радловський, д-р Ю. Савчак.

—o—

Свячене у Львові.

СВЯЧЕНЕ В КУПЕЦЬКІЙ ГІМНАЗІЇ „РІДНОЇ ШКОЛИ" У ЛЬВОВІ.

Заходами Батьківського Кружка при Купецькій Гімназії Р. Ш. ім. „Просвіти" і Марійської Дружини учнів під проводом катехита школи о. М. Харини відбулося в минулу суботу спільне свячене для запрошених гостей, професорів, батьків та учнів. Шкільне свячене вшанували своєю приявністю Преосв. Кир Никита, директор РСУК сен. О. Луцький, директор „Народньої Торговлі" д-р Бариляк, директор „Карпатії" д-р Ґижа, о. д-р Й. Скрутень, о. Р. Лукань, о. Каштанюк, учительський збір, батьки учнів та представники шкільної молоді з інших середніх шкіл Львова.

Традиційне свячене поблагословив Преосв. Кир Никита, при чому виголосив до зібраних незвичайно глибоку промову про потребу [illegible] духа навіть у найтрагічнішому положенні одиниці і цілої Нації. Дир. Бариляк розказав зібраним про початки „Народньої Торговлі", що так нерозривно сплелася з усією українською торговлею у Львові за останніх кілька десятиліть. Сен. О. Луцький у довшій, з незвичайним запалом виголошеній промові засуджував нові тенденції модерної соціольоґії, що змагає до усуспільнення всіх одиниць для добра і щастя загалу. Одним із виявів такого наставлення до життя є кооперативна ідея. У відповідь і в подяку гостям промовляли: директор гімназії п. А. Ковалисько і голова Батьківського Кружка п. Філяс.

Зібрані, у числі поверх 100 осіб, провели ввесь вечір у милій, товариській атмосфері, що напевно на довго залишиться в їх памяті.

—o—

По широкому світі.

Совітський амбасадор у Льондоні Майський виїхав на 2-місячну відпустку до СССР.

У Данціґу влада заборонила урядовцям [illegible] наймати помешкання у жидівських домах [illegible] віднаймати жидам умебльовані покої.

Італійська воєнна фльота залишиться в [illegible] до 25. ц. м., щоби могло її звидіти населення [illegible]нічної Італії. Для тої цілі урухомлено коло [illegible] популярних поїздів.

В Америці покінчилися летунські [illegible] розпочаті ще 11. ц. м., яких завданням [illegible] оборона промислових міст.

В Іраку усунено з армії та поставлено [illegible] кількадесятьох старшин, яких підозрівають [illegible] комуністичних симпатіях.

Бельгійський премієр Спак заповів у [illegible]менті реформу адміністрації, пресового [illegible]давства та податкової системи. Більшість [illegible]словилася за урядом, фламанці — проти.

—o—

ПЕРЕД НАЦІОНАЛІЗАЦІЄЮ НАФТОВИХ ПІДПРИЄМСТВ У ПЕРУ.

У Лімі появився урядовий розпорядок [illegible] основі якого знаціоналізують усі нафтові підприємства, що не платять податків.

—o—

Резолюція:

ВИНЕСЕНА НА ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРАХ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ БРУТТОВЦІВ І ВЛАСНИКІВ НАФТОВИХ ТЕРЕНІВ „ПІДОЙМА" В ДРОГОБИЧІ у відповідь на анонімову нотатку [illegible] новинку „Голос" з дати 22. травня [illegible] „На дні".

Загальні збори Союзу Українських [illegible]ців і власників нафтових теренів „[illegible]" в Дрогобичі в дні 14 травня 1938. в [illegible] обуренням пятнують та осуджують [illegible] повідального українського часопису [illegible] нотатки, які оперуючи брехливими та [illegible] сталими закидами хочуть понизити та [illegible]ти авторитет знаних у Дрогобичині [illegible] жених — зокрема для українського нафтового промислу — осіб д-ра Володимира [illegible] і д-ра Романа Савойки, — які з [illegible] до та успішно боряться за права [illegible] народу, загроженої заміреною урядовою [illegible]цією нафтового законодавства.

Дрогобич, 14. травня 1938.

ЗА ПРЕЗИДІЮ ЗБОРІВ:

Степан Сасик вр. Інж. Ів. Ковальський [illegible]

ч. 1099

НОВИНКИ.

— **Футра до перехования** на літо приймає **„ХРОМ“**, Львів, Руська 20., тел. 271-83. Поручає лиси, тхорі, пелерники, перефасоновує ужиивані футра. 968 —10

— **Конфіската „Діла“.** Вчорашне (106.) число нашого органу підпало конфіскаті за одно місце у статті п. К. Малицької **„Після розвязання Союзу Українок“** та за шість більших і менших місць у дописі посла Р. Перфецького п. н. **„Кроваві події у Вільках Мазовецьких“.** Про конфіскату повідомлено нас так пізно, що другий наклад часопису могли ми зробити щойно в середу рано, через що наші читачі дістали вчорашне число з великим опізненням.

— **Лиси,** пелерники, кравeтки з футер виконує і поручає Юліян Глушевський, Львів, пл. Капітульна 3, І. телефон 254-46. Приймаю футра до перехову літом. 3229

— **Прегарно положені,** гарні, соняшні, просторі кімнати з бальконами, як також цілоденне утримання, та поодинокі снідання, обіди, вечері, дешево, поручає від 1. червня **Зарицька Володимира в Ямнім,** біля Яремча, дім Михайла Павлюка. За інформаціями звертатись до 30-го травня: **Львів, Обертинська 27,** а від 1 червня в Ямнім. 1094 1-3

— **На кредит** роблю футра тим що тепер замовлять. **Карпяк Зиблик**евича 4. Футра в літі переховую. 1030 —5

— **Першу нагороду на Фотографічній Виставі** дістанете, коли будете вживати свіжий матеріял, закуплений в єдиній українській фотографічній крамниці „Екомп“, Львів, Сикстуська 29.

— **Гігієнічно санітарний курс** Гігієнічного Товариства почався. Найближчий виклад у четвер 19-го травня в год. 19-ій у салі бібліотеки „Просвіти“ Ринок ч. 10. Ще можна зголошуватися на курс.

— **Спільні пописи** вибраних елевів усіх філій В. Музичного Інституту ім. М. Лисенка відбудуться в днях 28. і 29. травня (субота — неділя). У програмі продукції фортепіяну, скрипки, віольончелі, сольоспіву та деякі сольові ансамблі (тріо) і камерна орхестра елевів філії із Тернополя. Програмки замість вступу.

— **Конкурси гідні уваги.** Союз Українських Приватних Службовиків „СУПРУГА“ у Львові постановив вислати своїм коштом троє дітей (хлопців чи дівчат) до табору на Остодір. Право на висилку мають діти українських службовиків, членів „СУПРУГА“. Подавати прохання до „СУПРУГА“ треба до 5. червня 1938 (25. червня виїзд). — Щоб спонукати інтелігентних українців пробувати письменницьких сил, проголосила та сама Організація конкурс на статтю (величини 3-ох сторінок „Службовика“) п. з. „Мої переживання як безробітного“. Участь у конкурсі можуть брати й не-члени „СУПРУГА“, що були або є безробітними і працювали чи вже працюють в українських установах. За статтю визначено 6 нагород: 1. — 50 зол., 2. по 25 зол., 3. по 10 зол. Речинець до 31. липня 1938. Надсилати на адресу „СУПРУГА“, Львів, вул. Коперника 26/І. — Звертаємо увагу на це культурне діло нашої службовицької організації.

— **В Молодій Громаді** відбудеться в четвер 19. ц. м. реферат проф. Заклинського п. з. „Японія та її західні сусіди“. Початок реферату в год. 7.30 вечором. Вступ вільний для членів Т-ва та учасників клюбу.

— **Чергові сходини** Секції Аплікантів при СУА у Львові відбудуться в четвер 19. ц. м: (год. 19.15) в домівці СУА при вул. Костюшка 5. У програмі реферат м-ра Топольницького про проєкт польського річевого права та організаційні справи.

— **„Як буде треба, то вдаримо!“.** У вівторок 17. травня ц. р. відбулося у вестибулі львівського університету студентське віче у справі безплатних практик у середньому шкільництві. Коли це неполітичне віче почало набирати політичної закраски, проф. Лемпіцький, що був куратором цього віча, розвязав його, але студенти залишилися і щойно тепер почалася „політика“, що вилилася у сочисту лайку на адресу... проф. Грабського. Дісталося йому... І „політичний банкрот“, і „ламач характеруф“ і „обронца жидокомуни“ і „твурца фолькcфронту“ і „купчи душон млодзежи“ та ще багато дечого. Це наслідок конфлікту, який виринув між „народовцами“, що перейшли на позиції тоталізму і Грабським що залишився „народовим-демократом“ і воює проти всякого тоталізму. На цьому вічу можна було почути дещо і про „Звйонзек Земі Червеньскей“, якого основником є саме Грабський, а який оплачує цілий ряд протиукраїнських агітаторів. Доводиться Грабському відчути на собі методи, якими він послуговувався у відношенні до інших. „Народовци заявляли недвозначно: „Покищо спиняє нас сивий волос і тремка рука старика, що стоїть над могилою, але як буде треба то вдаримо і вдаримо так сильно, щоб „розлецяло сен старе прухно“.

При гемороїдах і запорі стільця склянка природної гіркої води **Францішка Йосифа** вживана натще рано спричинює безболісне, лагідне і влекшене випорожнення і завдяки цьому надається зовсім винятково до постійного вжитку.

— **Торжество посвячення прапора Матері „Просвіти“** відбудеться дня 22-го травня ц. р. (неділя). Архиєрейська Служба Божа в каплиці біля катедри св. Юра точно в год. 9.45 рано. Просимо зголосити найдалі до дня 20-го (пятниця) ц. м. в канцелярії Т-ва „Просвіта“, хто буде заступати Вашу Установу. Поіменні карти вступу видаватиме канцелярія „Просвіти“ дня 21-го (субота) ц. м. від 10-ої години рано. Делегати установ, що будуть вінчати прапор, зволять принести зі собою ленти. Зокрема просимо всіх делегатів заняти призначені для них місця точно в год. 9.45 рано. Порядок свята: Год. 9.45 Архиєрейська Служба Божа, в часі котрої виголосить проповідь о. прелат Леонтій Куницький. По Богослуженню Преосв. Єпископ з духовенством і відпоручниками центральних установ, що вінчати будуть прапор, удадуться до палати Ексц. Митрополита, який доконає акту посвячення прапору. Після посвячення будуть виголошені промови. А саме: Іх Ексцеленція Митрополит Шептицький, о. шамбелян Цегельський (почесний член Т-ва „Просвіта“ і одинокий живий свідок перших Загальних Зборів Товариства „Просвіта“), д-р Іван Брик — голова Т-ва „Просвіта“, д-р Іван Раковський — голова Н. Т. Ш., інж. Юліян Павликовський — голова Р. С. У. К. і Іван Галущинський — голова „Р. Ш.“. Свято закінчить промовою голова Ділового Ювилейного Комітету Зиновій Пеленський. — **Ювилейний Діловий Комітет 70-ліття „Просвіти“.**

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні Держ. Кляс. Льот. впали такі більші виграші: 15.000 зол. на ч. 154597; 5.000 зол. на ч. 15126, 25344, 42192, 88849, 89546 103575 126457 2.000 зол. на ч. 8651 9022 68390 70066 82927 91734 99768 102532 11078 116743 121357 146159; 1.000 зол. на ч. 13267 23982 26647 27559 28406 32523 35926 48141 49390 59863 67173 76290 78369 84820 84847 86454 96689 115756 120252 123907 128501 129966 135713 141081 149419 158818.

— **Гайдамацке методи „Експресу Вечорного“.** На М. Кучевка, який вертався в товаристві сина Антона Кучевка та його нареченої Франціски Олійник із церкви в Жукові к. Бережан, напало 8 незнайомих людей і побили його важко. Причиною мало бути те, що Кучевко хотів оженити свого сина з полькою. Про цю подію повідомлено прокураторський уряд у Бережанах. Хоч напасників називають „незнайомими“ проте львівський „Експрес“ дав цій вістці заголовок „Гайдамацке методи“ і підзаголовок „Так само робіон генлайновци“. Іншими словами „Експрес Вечорни“ разом із своїми інформаторами бавляться в довоцпиків, хоч ще самі добре не знають, з якого боку дзвонило.

— **Львівська хроніка.** 27-літня Анна Борковська впилася в брамі при вул. Рутовського 7 оцтової есенції. Рятункове поготівля відвезло її до лічниці. — Капельник орхестри львівського радія Тадей Серединський повідомив поліцію, що вчора вечором таксівка ч. 178 ушкодила йому панцир у холодільні його авта і спричинила таким чином шкоди на 50 зол. — 16-літня учениця гімназії СС. Бенедиктинок, Богуслава Поляньківна, дочка урядовця вчилася погано та їй грозили дві двійки. Коли родичі робили їй з того приводу докори, молода дівчина написала листа, що почне самостійне життя, або наложить на себе руки і втекла з дому. Тепер за нею шукають батьки й поліція.

— **Стратив джерело удержання і повісився.** З Брустур, повіт Косів, пишуть нам: Семен Тимофійчук, син Івана, 31-літній батько 4 дітей з жури, що Петро Пантелюк с. Лукина немилосердно загарбав млин, одиноке джерело його удержання, повісився у млині дня 16. V. ц. р.

—o—

✝ Посмертні згадки.

З Кушнірів Текля Мельник, померла, приняввши Найсв. Тайни дня 17. травня ц. р., проживши 38 літ. Похорони відбудуться в четвер, 19. травня в год. 2-ій попол. з крипти костела св. Єлисавети на Янівський цвинтар. В. Їй П.!

ВОЛОССЯ
це великий скарб...

ROGER & GALLET

Спорт.

ЛЬВІВ — ТІМ УКРАЇНА-ГАСМОНЕЯ.

Перед недільним метчом репрезентації Львова з Люблином, відбудеться в четвер, 19. ц. м. на Цитаделі стріча репрезентаційної дружини Львова з тімом України — Гасмонея.

Цей метч відбудеться в год. 5.15 пополудні за низькими цінами.

УКРАЇНА — ЧОРНІ

Преважні мистецькі змагання обох дружин за мистецтво Окружної Ліги відбудуться в неділю 22. ц. м. на грищі Погоні. Для обох дружин цей метч матиме майже вирішне значіння, бо переможець перескочить чи не найважнішу перешкоду, що його відділює від здобуття мистецтва.

Віримо, що Україна виявить якнайбільше волі перемогти та амбіції, щоб лиш вирішити ці важні змагання у свою користь. Завдання не дуже легке, але зовсім можливе. **Треба лиш хотіти!**

Театри.

Великий Театр:

Четвер 19. 5. год. 7.30 і 9.30 виступи Джозефіни Бейкер.

Пятниця 20. 5. год. 8. „Літо в Ногаді“.

Театр Різнородностей:

Четвер 19. 5. год. 8. веч. „Легкодушна сестра“.

Пятниця 20. 5. вистави нема.

Український театр дир. Йосифа Стадника (сеніора).

МОСТИ ВЕЛИКІ:

19. 5. Чорноморці.

20. 5. Сузанна.

Український Нар. Театр [illegible] ича.

БУЧАЧ:

19. 5. Лісова пісня.

20. 5. Невольник.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

МЕЛЬНИЦЯ:

19. 5. Пісня Бескиду.

20. 5. Маруся Богуславка

КІНА.

АПОЛЬО: „За заслоною“.

АТЛЯНТИК: „Жовтий пірат“.

БАЛТИК: „Роз-Марі“.

ВАНДА: „Весела розведениця“, „Дорога до щастя“.

ГРАЖИНА: „Несправедлива година“.

ЕВРОПА: „Верес“ за осн. Родзевичівни.

КАСІНО: „Восьма жінка Синьобородого“.

КОПЕРНИК: „Іностатутка“ (Д. Дарбін).

МАРУСЕНЬКА: „Сміх крізь сльози“.

МЕТРО: „Сісі“, „Поворот Франкенштайна“.

МІРАЖ: „Її найбільша помилка“.

МУЗА: „П перший баль".
ПАЛЯС: „Музика для тебе"
ПАКС: „Царський курієр".
РАЙ: „Дівча з темпераментом" з Аною Ондра.
РІЯЛЬТО: „Корнлійський вязень".
РОКСІ: „Стрілець із Бенгалі".
СВІТ: „Шарижа легкої бригади" „Смерть чатує в джунглі".
СТИЛЕВЕ: „Капітан Молєвар" і ревія.
ТОН: „Поразка Білого Кобри".
УТІХА: „Мароко" та ревія.
ХИМЕРА: „Подвійне весілля".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Ліхтенштайн".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Венеція, Верона, Капрі".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 19. травня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 Пісні Вишидовського, муз. поранок для серед. шкіл, сопран, тенор, хор, форт., 11.40 форт. імпромпту, пл., 12.03 Полудн. авд., 14.55 Біржа, 15.00 „Гуморески" Ліма, Музика з пл., 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 музики з молоддю, 16.15 Концерт солістів: Теодор Юськів, спів, Ол. Вельгорський форт., 16.50, 19.50 Акт. гутірка, 17.00 Наукова бібліотека для молоді, 17.15 Сальон. музика, 17.50, 18.50 Спорт, 18.10 Косметика для всіх, 18.20 Молодь перед мікрофоном: Для наших матерей, 18.40 Листи та програми, 18.55 програма на завтра, 19.00 Театр Уяви „Герої" Я. Вельоберга (Чехословаччина), 19.30 Вебер: „Гран Дуо Концертан фдур, оп. 48" клярнет, форт., 20.00 Розр. концерт: орх., форт. на 4 руки, тенор, 21.45 „Портрет кард. Ноймана" літер. варис, 22.00 Творчість К. Шимановського: сопр., форт., орх., 22.50 Ост. вістки, 23.00—23.30 Із спікерового альбума.

Пятниця, 20. травня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.00 Для новобранців, 11.15 Для шкіл: „Сии землі" 11.40 Музика з плит і спів, 12.03 Полудн. авд., 13.45 Сусп. гутірка, 13.50 Забуті марші у вик. дутої орх., 14.55 Біржа, 15.00 „Гуморески" Ліма, Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Сільська господиня, 16.00 Гутірка з хорами, 16.15 Тоаст із пантофелька, легка муз. авд. Лінчинського і Ю. Тепи, хор, форт., клярнет, гітара, 16.50, 19.50 Актуальна гутірка, 17.00 Конгрес горожанської праці жінок, 17.15 Вокальна музика, сопр., альт, форт., 17.50 Огляд видань, 18.00, 18.50 Спорт, 18.00 Турист. інформатор, 18.15 Фр. муз. з пл., 18.30, 18.55 Програма на завтра, 18.35 Про львівську говірку, 19.00 Комедія Ол. Фредра, 20.00 Симф. концерт; у перерві коло год. 21.00 Веч. домник, 22.00 Танц. музика, 22.50 Ост. вістки, 23.00 „Господарка Польщі" гутірка в англ. мові, 23.100—23.35 Танц. музика з пл.

Субота, 21. травня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.00 Для новобранців, 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.40 Шуберт: фрагм. з Тріа бдур оп. 99., пл., 12.03 Полудн. авд., 13.45 Концерт балалайок, 15.20 Техн. скринька, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Театр Уяви для дітей: „Чарodійний камінь" 16.15 Від Атен до Байройту: Моцарт син неба та землі, 16.50, 18.35, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка, 17.50 Наша програма, 18.0, 18.50 Спорт, 18.10 Із весняних днів — словно-муз. авд., хор, рецитації, 18.30, 18.55 Програма на завтра, 19.00 „Горами й лісами" для дітей, У познанській катедрі, 20.00 Коли засвенить при пісенці мандоліни: сопран, муж. вок. квартет, мандолін. орх., 20.45 Веч. домник, 21.00 Танц. музика з пл., 21.30 На сільськім весіллі, муз. фантазія, орх., хор, 22.00 „Популярність" вес. скеч на осн. Неляна, 22.50 Ост. вістки, 23.00—23.30 Танки та пісеньки з плит.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 19. травня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 19.45 Веч. гомін, 20.30, 21.00 Веселий вечір. БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів, 17.30, 18.00 Давна мадяр. музика, ВЕЖА АЙФЛЯ 20.30, 21.00, 22.00, 23.00 „Ришард Львине Серце" оп. Гретрія, ВІДЕНЬ 15.30 Пісні, 20.00, 21.00 Розр. концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Клясичні сонати за скр. і форт., ДРОЙТВІЧ 20.15, 21.00, 22.00 Муз. фестиваль, КОШИЦІ 14.05, 18.45 Вістки, 18.00 „Клянети з ...ванком", МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер: „Мадонна Імперія" Альфана, „Ноттурно Романтіко" Піка Манджагалі, МІНХЕН 19.10, 20.00 „Фридерика" оп. Легара, ПРАГА 15.15, 16.10 Концерт сол. і орх., 17.40 Спів, 18.20 Нар. Капеля, 22.35 Варіяції за форт. на тему Шумана, РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 „Чі-чі-ля" оп. Ранцата, СОФІЯ 18.00 Військ. орх., 19.00 Пісеньки, 20.45, 21.00 Спів.

Пятниця, 20. травня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Симфонія ес-дур Моцарта, 19.10 Розр. музика, 20.30, 21.00 Симф. концерт для молоді, БУДАПЕШТ 17.30 Форт., 18.10 Циг. музика, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, ВІДЕНЬ 12.00 Концерт симф. орх., 19.25, 20.00 „Джанні Скікі" оп. Пуччінія, 20.40, 21.00 Розр. музика, КОШИЦІ 14.05, 18.45 Вістки, 18.00 „Біжин луг" драма Турґенєва, відігр. учениці, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 21.00, 22.00 Авдиція, 23.15 Танц. музика, МОРАВ. ОСТРАВА 21.30 Нар. пісні, ПРАГА 16.30 Секстет Брамса, 19.25 Орх. концерт, 21.30 Суїта Д'Інди „В давнім стилі", 22.30 Румунські пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Театр Уяви: „Срібне весілля" драма П. Жеральдія, РИМ 17.15 Скрипка, форт., 19.30 Розр. музика, 22.15 Пісеньки, СОФІЯ 20.45 Скрипка, СОТЕНС 20.20 „Ноктурни" Шопена, 20.30, 21.15, 22.00 „Вільний стрілець" оп. Вебера, ШТРАСБУРҐ 20.30, 21.00, 22.00 „Тінь" оп. Фльотова.

Субота, 21. травня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 20.00, 21.00 Вес. вечір, 22.30 Легка танц. муз., БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 21.00 Славянська оп. музика, БУДАПЕШТ 12.05 Солісти, 17.30 Орх., 18.30, 19.00 Твори Яноша Бігарія, циг. орх., форт., 20.00, 21.00 Орх., спів, ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 15.30, 20.00, 21.00 Весела авд., 19.10 Вок. авд., ДРОЙТВІЧ 21.35, 22.00 Концерт орх., Пікавер тенор, КОШИЦІ 14.05, 18.55 Вістки, 18.00 Гутірка з краев. інсп. Драгулою й учасниками пед. курсу в Мукачеві, Концерт хору (нар. пісні), 21.05 Трансм. з Мукачева: Частина фестивалю дитячих хорів із 4-ох шк. округ, МІЛЯНО 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Вагнерівський концерт, ПРАГА 16.05 Розр. музика, 18.20 Орх., 20.55, 21.00 Концерт, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00 Театр Уяви, 22.05 Симф. музика, РИМ 17.15 Скрипка, Сопран, 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер СОФІЯ 18.45 Популярна музика, 19.20 Скрипка, 20.00 Форт.

Радіокутик.

ҐПУ КОНФІСКУЄ РАДІОВІ ПРИЙМАЧІ.

ҐПУ ленінградської округи конфіскує радіові приймачі, зокрема ті, які запевняють відбір на коротких хвилях. Отверджено, що від часу, коли почала свою діяльність протидержавна тайна висильна стація населення виявляє величезне зацікавлення радієм. Приймачі, що лежали багато літ в складах фірм, мають тепер покупців. ҐПУ слідкує, хто слухає тайну радіостацію; крім того назначило нагороду 1.500 рублів за донесення — хто слухає тайну радіостацію.

РАДІО НА ПОСЛУГАХ ПОЛІЦІЇ.

Ґотебурґ — перше місто Швеції, яке зорганізувало досконалу поліційно-радіову службу. Поліція цього міста має 8 авт, що є засоблені в приймально-висильні прилади та працюють на коротких хвилях. За прикладом Ґотебурґа, організує радіово-поліційну службу Стокгольм. Також багато провінціональних міст рішило застосувати радіо до поліційних служб.

КОЛЕКЦІОНЕРИ РАДІОВИХ ЛЯМП.

У Парижі один француз має збірку радіових лямп, яка обіймає коло 1.000 різних типів. Деякі з них є тепер дійсно білими круками, рідкостями. Недавно до цього збирача зголосився один англійський адвокат, також збирач радіових лямп. Він предстaвив французові дуже корисну оферту на закуп деяких типів, яких він ще не має у своїй збірці. Збірка лямп англійського адвоката начислює 5.000 типів.

БІРЖА.

Львів 18 травня 1938

Акції.

Банк Польський 116.00 Цукор. 35.00, Вуголь 58.00, 27.50, Льільпоп 68.50. Можеїв 14.00, Островець 56.00, Стараховичі, 38.50, 37.25, Габербуш 49.50.

Папери

4 і пів проц. внутр. 65.00, 65.00, 3 ів 1 ем. 81.38 серія неност. 3 поз. інв. 2 ем 82.50 серія неност. 5 конверс. 70.25 прем доз. 41.4 4 консол. 68.25

Тенденція вдержана.

ЦІНИ "МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 18. травня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2.55 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2.70 зол.
молоко . . . 16—17 сот.
(яйця копа) . . . 3.40—3.50 зол.

Тенденція на масло знижкова на молоко та яйця вдержана

ОПОВІСТКИ.

На памяткове ліжко ім. Д-ра Е. Дурделла у шпиталі Т-ва Народна Лічниця замісць квітів на його могилу зложили: п. Гаврисевич 20 зол., інж. Крохмалюк 10 зол., д-р С. Панкевич 10 зол., співробітники і учениці косметичних курсів 30 зол.

Найновіші заграничні і краєві зразки
білля (дитяче, жіноче і мужеське) хусточок, шаликів, краваток, панчіх, скарпиток і т. п.
найдешевше купите в кооперативі
„БАЗАР" Львів, Руська ч. 3.

ПНЕВМАТИКИ „STOMIL" дешеві і добрі
поручає по фабричних цінах
Витовд Транда
Ч.959 ЛЬВІВ, УЛ. АКАДЕМІЧНА 7.

Український Текстильний Склад
„Manufactura" Львів, Капітульна Площа 3.
поручає: модніші шовки на сукні, вовни на діти костюми, компакти та суконки. — Камгарни на мужеські літні одяги, матеріяли на загортки, попеліни та оксфорди на спортові сорочки та інше.

ПАНСІОНИ

ЗЕЛЕМЯНКА — Живець п. Гребенів у Карпатах, зупинка Зелемянка. Сонячні кімнати з утриманням, ціни помірковані, купелі солянка заліз. йодова. Проспект на бажання. 1049 10-0

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ДВІ НАКЛАДАЧКИ до плоских прийме негайно „Біблос", Львів, Японська 7. 1090 2-2

КУПНО-ПРОДАЖ

ЛІКАРІ! Лікарські урядження за безцін „Хирургія", Львів, Яґайлонська 17. 1058 5-10

„УСЕ ДЛЯ ДІТЕЙ". Плашики, всіляке білля, попелінові пижами в ціні 2.75, митні райтузи 1.90 і ін. поручає „Сьвят Дзецка", Львів, Сикстуська 2. 746 4-4

КОМФОРТОВІ парцелі у всіх напрямах Львова по різних цінах „Трансакція", Длугоша 1. 1075в 3-3

ПОВЕРХОВА, нова, вільні літа готівкою 10.000, банк 24.000 на 25 літ. „Трансакція" (Ігнат) Длугоша 1. 1075а 3-3

ПОВЕРХОВА, нова, повнокомфортова, гарний город, без такси, 12 вільних літ, чудова околиця, склеп, готівкою 32.000, банк 14.000 „Трансакція" (Ігнат) Длугоша 1. 1075г 3-3

ВСЯКІ кравецькі прибори і модні гудзики поручає М. ЦУКЕР, Львів, Казимира Великого 28. 1102 1-1

ЗЕЛА ЛІКУВАЛЬНІ всякого роду пропонує „Гербаполь", Львів, 3. Мая 21. 1100 1-1

ПЛАЩІ КУПЕЛЕВІ „фротте" 8.90 — 10.80 — 11.80, шляфроки жіночі „Космос" 5.75/1 теж усяке білля жіноче, потрібне на виїзд у великому виборі: „Астра", Львів, Сикстуська 2. 1076 1-1

РІЖНІ

ПЕЧАТКИ, монограми, ТАБЛИЦІ виконує найдешевше перше та єдине українське ритівниче заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Сеніцька 1. 988 3-3

РОБІТНЯ АРТ. БРОНЗІВНИЧА Ст. Фединьского Львів, Вірменська 25 (д. „Зорі") виконує всякі церковні предмети зі срібла і бронзи. Позолочує старі ... 673

ПАРАСОЛІ, палиці туристичні поручає найдешевше Кучинський, Львів, Казимирівська 4. Репарації виконує весільні. 1050 4-4

СТАРУ ГАРДЕРОБУ мужеську — міняю на наймодніші бельські матеріяли. Телефон 270-25. 1097 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС
на вчителів (ок) середніх шкіл Р. Ш.

Отсим розписуємо вдруге конкурс на вчителів (ок) середніх шкіл Р. Ш. для німецької мови, фізичного виховання (руханки) і ручних робіт. Подання з усіми приписаними особистими документами вносити просто до Головної Управи Р. Ш. у Львові, вул. Сикстуська ч. 46 негайно а найдалі до 31. травня 1938.

Головна Управа Рідної Школи

Найдешевші меблі
в українській кооперативі **АРХО**
Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

Навіть мурин білий вживаючи цього мила
мила Квітка води
ВАШЕ ОЧКО
ГАЛИЦЬКА 1. РІГ РИНКУ

БРИТВИ
найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма
С. ФЕДЕР
ЛЬВІВ Коперника ч. 19 а
" Сикстуська ч. 7
" Галицька 15

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.